

38-55

za naročnino,
za oglaseMesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Št. 72

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v petek, dne 12. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

„Obzor“ o politični situaciji

Mnogo političnih zanimivosti navaja „Obzor“ v svojem zadnjem uvodniku. Najprej ugotavlja, da se je izkazalo kot zelo dobro, ker je vlada pustila časopisju svobodnejšo besedo. Listi se sicer še niso čisto živeli v nove razmere, vendar pa se splošno opaža, da ne bodo zapadli v prejšnjo napako ljutih osebnih in strankarskih bojev. Pravi strankarski tisk pa se še ni razvil.

Vesti, da se snujeta dva strankarska bloka so se izkazale kot neresnične, kakor tudi vesti o fuziji demokratov ter zemljoradnikov ter o pristopu demokratov, ki so podpirali Uzunovića in Jevtića k tej novi fuzionirani skupini. Izkazalo se je, da je ta fuzija samo želja onih demokratov, ki so bili za Uzunovića in Jevtića.

Še več fantazije pa imata ljubljansko „Jutro“ in zagrebške „Novosti“, ki pišeta, da se pripravljata fuzija med slovenskimi in hrvatskimi klerikali. „Hrvatska Straža“ je označila te vesti kot navadno frama-sonsko »podvaljo«, ki ima samo ta namen, da bi ustvarila med Hrvati nerazpoloženje proti hrvatski duhovščini.

Nadalje je še kombinacija z Jugoslovansko nacionalno stranko. Težava pa je v tem, ker njen glavni odbor (Uzunović) niti sam ne ve, če stranka še obstoji ali ne, ne ve pa tudi, ali bi šel z Hodžero, Ljotičem in Janjićem. Njegova smola je v tem, ker ne Hodžera, ne Ljotić nočeta o JNS nič slišati.

Tudi nobene fuzije vladnih strank še ni. Dr. Marković je sicer v Sarajevu dejal, da je ta fuzija sklenjena stvar in da bo predsednik nove skupine Aca Stanojević. Toda ta fuzija bi imela smisel le, če bi tudi novi volilni zakon zahteval iz tehničnih razlogov skupen nastop teh strank. Niti dr. Korošec niti dr. Spaho ne moreta odstopiti od svoje ideologije in svojih minimalnih zahtev, ker bi sicer izgubila pristaše. Fuzija bi bila mogoča le, če bi radikali opustili svoj centralizem. Pa tudi iz državnega stališča so koalicije boljše ko pa fuzije.

Kakšna bi bila fuzija v praksi? V Sloveniji in v Bosni so bili že od preje radikali, ki bi hoteli seveda voditi. Ker je radikalov v skupščini več, bi ti odločevali v vseh vprašanjih, če bi bile stranke fuzionirane. V koaliciji pa bi bile vse stranke enakopravne. Isto je tudi z opozicijskim blokom. Sodelovanje vseh strank združene opozicije je prisrčno, toda mogoča je le koalicija, ne pa fuzija. Imamo torej vladno in opozicijsko koalicijo.

Dobro bi bilo, če bi se vse skupine, ki zastopajo jugoslovansko ideologijo (zlasti simpatična Hodžera in Ljotić) združile v eno enoto, ki bi se skušala uveljaviti brez vladne pomoči. Kajti težko je reševati narodna vprašanja brez naroda ali proti volji naroda. Seljaška stranka je bila 15 let v opoziciji in vendar je zbrala kljub vsemu pritisku vlade nad en milijon glasov, dočim sta se morala prepričati tako Uzunović kot Jevtić, da nimata zaslombe v narodu.

Problem je jasen in treba ga je čim prej urediti. V tem problemu je hrvatsko vprašanje najvažnejše politično, seljaško pa najvažnejše socialno vprašanje. Vsaka stranka, ki hoče državi v resnici dobro, mora v teh problemih zavzeti jasno stališče. Ko se stranke izjavijo, potem se bo šele videlo, če se bodo mogle posamezne stranke vezati z drugimi ali ne. Dokler pa se to ne zgodi, so vse vesti o fuzijah prezgodnje. Dobro bi bilo, če bi prišlo do te razjasnitve čim prej, ker potem bi mogli tem hitreje priti do sklicanja konstituantne.

Šahovski turnir

Beograd, 11. julija. b. Danes se je nadaljeval prvi jugoslovanski šahovski turnir — 5. kolo. Remizirala sta Astaloš in Nedeljković, Filipović in Petrović, Avirović in Tomović, Schreier in Trifunović. Premagal je Kostić Tota, Vuković je proti pričakovanju premagal Astaloša. Igro sta prekinila, oziroma igre niso končali Pire—Petrović, König—Drezga, dr. Kalabar—Nedeljković. Mojstra Tomović in Brüder sta remizirala.

Konfinacije in „Pof“

Izjava min. dr. Marušiča o konfinacijskem ukazu

Iz časopisja, ki sem ga prejemal z veliko zakasnitvijo, vidim, da se je vnela velika debata glede nekaterih konfinacijskih ukazov in da so z veliko slastjo pograbili to kost časopisi »Slovenec«, »Slovenski narod« in »Jutro«.

Da ne bo nikakega nesporazuma, naglašam takoj v začetku, da o kakem konfinacijskem ukazu nisem imel pojma in sem sploh vso zadevo smatral za izmišljotino. V »Slovenec« od 10. t. m. pa vidim, da je notranji minister bivše vlade g. Jevtića, g. Velja Popovića, poslal vsem banom nalog, naj naroče svojim podrejenim organom, da pošljejo v 10 dneh seznam oseb, ki vodijo ali osebno izvršujejo akcijo proti državnemu in narodnemu edinstvu. Ker je v »Slovenec« nalog doslovno citiran, nimam povoda dvomiti o pristnosti istega.

Izjavljam pa, da v ministrskem svetu o tem ni bilo nikdar v moji prisotnosti govora, kar lahko potrdijo vsi bivši ministri vlade g. Jevtića in zlasti sedanjí predsednik ministrskega sveta, g. dr. Milan Stojadinović ter ostali aktivni ministri, gg. Živković, dr. Auer in dr. Vrbanić.

Kolikor jaz razumem ta ukaz — in mislim, da z menoj delijo to mišljenje vsi objektivni ljudje, — je ta ukaz naperjen proti ljudem, kateri izvršujejo akcijo proti osnovnim temeljem, na katerih počiva naša država. Potrebno je mnogo zlobe, ako se hoče v takšen upravni akt resora ministrstva za notranje posle, ki ga poleg tega predpisujejo še pozitivni zakoni in ki se ponavlja avtomatično od časa do časa v vsaki vladi, vmešati mojo osebo. To zlobo morem tem manj razumeti, ker sem v svojih javnih funkcijah pokazal dovolj širokogrudnosti in ker je zlasti tudi širšim krogom znano, da so se poznane konfinacije nekaterih politikov v l. 1932. izvršile proti mojemu mišljenju.

Dr. Drago Marušič.

K tej jasni besedi min. dr. Marušiča bi samo še dostavili naš poziv »Slovenec«, da objavi vse, kar ve o konfinacijskem ukrepu dr. Velje Popovića in da objavi tudi seznam oseb, ki naj bi bile konfinirane, ker bo to slovensko javnost, in tudi nas, posebno zanimalo.

O „Jevtić-Marušičevih udarnih četah“

Naše časopisje prinaša vedno nove senzacije. Ponavadi se to vedno godi takrat, kadar mu manjka kaka temeljna politična misel, kadar je v negotovosti, pa svojo zadrego prikriva z alarmantnimi vestmi. Ena takih vesti je tudi slavni »Pof«. Da se jasno vidi način, kako se take senzacije fabricirajo, je potrebno vedeti, da so tvornice takih vesti v Ljubljani, od katerih ena dobavlja te vesti »Obzoru«, a druga »Vremec«-u, da jih potem naslednji dan servirajo slovenskemu občinstvu kot vesti uglednih listov izven Slovenije. S tem se doseže dvoje: Pred vsem nepoučena jugoslovanska javnost izven Slovenije takim vestem nasede, obenem se pa najde za bolj kritično slovensko javnost alibi in se vsaj pri nekaterih čitateljih napravi izvesten vtis. Tako je »Vreme« importiralo sledeči fabrikat iz Jutrove dežele:

»Zanimivo je omeniti, da je bilo na posvetovalju predstavnikov občin in uglednejših pristašev Marušičeve skupine v Ljubljani govora o tem, da se izvedejo ne samo internacije političnih nasprotnikov, marveč da so bili predvideni tudi drugi ukrepi, ki bi bili ukrepi narodnih socialistov v Nemčiji.«

Na to vest je dal senator in min. n. r. dr. Drago Marušič našemu uredništvu to izjavo:

K sreči so predsedniki občin v Dravski banovini, kakor tudi ostali pristaši linije

narodne sloge še živi in zdravi ter so se temu odkritju morali najbolj začuditi, saj bo vsak lahko potrdil, da ni bilo nikoli in nikjer govora niti o konfinacijah, niti o napadalnih četah ali kakih podobnih ukrepih, zlasti pa ne o ustanovitvi patriotske omladinske fronte (Pof ali kaj sličnega). Prav tako tudi v ministrskem svetu ali ob kaki priliki ni bilo nikoli govora o sličnih in podobnih namerah in sem tudi jaz za vse to zvedel šele zadnje dni iz časopisja. To lahko potrdijo vsi člani bivše vlade g. Jevtića, od katerih so nekateri še sedaj aktivni ministri.

Očitki v tem pogledu me morejo tem manj zadeti, ker sem ob sličnih prilikah dokazal, da sem odločno proti vsakim sličnim akcijam. Naj omenim samo to, da je ob priliki volitev v l. 1931. skupina ljudi, ki je bila blizu »Jutra« in »Slovenskega naroda«, hotela teroristično nastopiti ter je tudi bivšega oblastnega poslanca Požniča dejansko napadla in to po direktivah ravno onih ljudi, ki se danes najbolj škandalizirajo, in da sem — čim sem za tako akcijo zaznal — takoj izdal najstrožje ukrepe, da se vsak tak nastop prepreči. Ravno tako sem kot ban tudi odločno nastopil pozneje ob raznih prilikah proti raznim nameravam ustanovitvam akcijskih čet, naj so se iste skrivale še pod takim patriotskim imenom.

Mislim, da je to za vsakega objektivnega človeka dovolj jasno.

Tudi petorke zvite iz trte

Beograd, 11. julija. b. V zvezi s polemiko, ki je nastala v časopisju glede konfinacij in udarnih čet, da je nameravala prejšnja vlada ustvariti takozvane »petorke«, ko gardo starega režima, prinaša današnja »Pravda« izjavo poslanca dr. Trpka Vukanovića, v kateri demantira izjavo poslanca Kaladžerčiča, da ga je on nagovarjal k ustanovitvi »petorke«. Dr. Vukanović trdi, da je podal to izjavo samo iz osvete, ker ga je on zbadal z besedami: »Zdrava, Mehmede Kaladžerčič! To mu je zabrusil zaradi tega, ker ga je videl, kako je na železniški postaji pričakoval prihoda Mehmeda Spaha. Tako je nastala čisto izmišljena vest.

**Prijatelji in somišljeniki!
Sklicujte se pri svojih nabav-
kah na oglase v našem listu!**

Sestanek trg. ind. zbornice

Beograd, 11. julija. b. V zvezi s predlogom zakona o proračunskih dvanajstih je v Beogradu sestanek vseh trgovskih in industrijskih zbornic iz vse države. Ob tej priliki bodo delegati iznesli želje naših gospodarskih krogov glede nekaterih določil, ki jih je vlada vnesla v proračunski predlog.

Knez-namestnik odpotoval v Sinajo

Beograd, 11. julija. AA. Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je danes odpotoval v Sinajo, kjer obišče Nj. Vel. kralja Karola.

Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla spremljala minister dvora in prvi pobočnik Nj. Vel. kralja.

Današnja številka vsebuje:

Seja ljubljanskega mestnega sveta

Društvo tiskarnarjev o sporu z grafičnim delavstvom

Stavka v Šoštanju končana

Regulacija Ljublanice v polnem razmahu

Kako je s sadno letino

Vreme

v naši državi dne 11. 7. 1935.

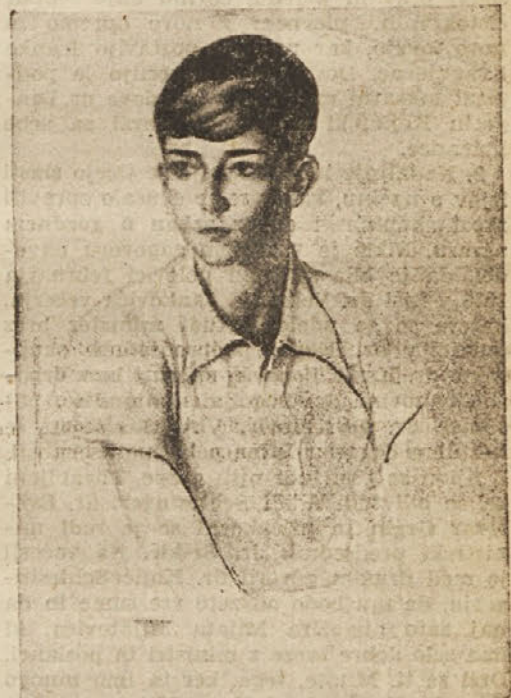
K r a j	Baro- meter	Temperatura		Padavine v m.m.
		najnižja	najvišja	
Ljubljana	763.7	14	29.5	—
Maribor	760.7	16	25	—
Zagreb	761.1	18	30	—
Beograd	759.6	14	28	—
Sarajevo	763.8	12	25	—
Skoplje	760.5	12	28	—
Split	761.5	22	28	—
Kotor	761.0	19	—	—
Rab	762.7	19	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Dunaj, 11. julija. Vreme se bo v kratkem spremenilo. Možne so krajevne nevihte.

God Nj. Vel. kralja Petra II.

Ves narod z veseljem danes čestita za god mlademu kralju, ki je po slepem naključju usode poklican, da vzlic svojim mladim letom predstavlja našo težko preizkušeno domovino pred narodom in pred svetom.

Gorečim željam, ki danes plamte iz milijonov jugoslovanskih src, se pridružujemo tudi mi z vzklikom:

Živel naš mladi kralj Peter II.!

Usoda, ki je na Njegove mlade rame postavila tako težko breme, morda ni vedela, kako trden in nepremagljiv zid ima mladi kralj v svojih državljanih. Ta zid, jugoslovanski narod, je vzdržal besne napade svojih sovražnikov v dolgih stoletjih.

S krvjo si je moral pisati pravico na lastni zemlji, mlademu kralju za god pa želimo, da bi jo v bodoče čuval v miru.

Kratke politične vesti

Poslanec Leušič, na katerega je bil poskušen atentat, izjavlja, da ni bil član JNS, temveč je pripadal Narodnemu klubu posl. Preke.

Dr. Svetislav Popović je ustanovil svoj poslanski klub, kateremu bo pripadalo od 20 do 30 poslancev. Svoj klub je že prijavil.

Prof. Katunarić je odstopil kot predsednik splitske občine, ker smatra, da so se politične razmere tako izpremenile, da treba dati narodu priliko, da izreče svoje mnenje in da izvoli ljudi svojega zaupanja.

Izvenparlamentarna opozicija je za spremembo pooblastila vladi, ker upa, da bodo potem izdani vsi oni zakoni, ki jih ona zahteva.

Politični utrinki

Značilna pojasnila slovenske parlamentarne delegacije

Beograd, 11. julija. Spričo raznih govorice se je vaš dopisnik obrnil direktno na krožek slov. poslancev in izvedel tole: Krožek slovenskih poslancev je v petek zvečer sklepal o tem, kakšno stališče naj zavzame napram vladi in njeni nameri za ustanovitev vladnega kluba. Po daljši debati, v kateri sta se oglašala k besedi tudi senatorja min. n. r. Pucelj in min. n. r. dr. Marušič, je bilo soglasno sklenjeno, da bodo slovenski poslanci podpirali vladno in da vsi pristopijo v vladni klub. Edino poslanec Prekoršek iz Celja si je izgovoril pomislek do torka.

V soboto je od strani organizatorjev vladnega kluba izšla posebna okrožnica, da naj vsi poslanci svoj pristop v vladni klub pismeno potrdijo. Slovenski poslanci so se temu pozivu odzvali vsi razen, teh gospodov: dr. Mohorič, Prekoršek, Lukačič, dr. Fux in dr. Novačan. G. Rajka Turka tedaj ni bilo v Beogradu. Prispel je šele v sredo in se izjavil z navedeno skupino za solidarnega.

Dveh poslancev, mag. Hočevarja in g. Makarja ni bilo v Beogradu in se torej nista mogla izjaviti niti za ta niti za oni klub.

Nova tožba zaradi šumske afere

Pri zaslišanju zaradi našičke afere je dr. Nikić ostro napadel takrat še aktivnega, sedaj bivšega ministra dr. Kojića, da je bil nato obtožen tudi po zakonu o zaščiti države. V sredo je bila zaradi tega razprava pred osječkim sodiščem in iz obtožnice posnemamo naslednje inkriminirane izjave dr. Nikića:

1. Dr. Nikić je dejal, da je iz originalnih aktov ugotovil, da je bila za dovolitev sečnje »Podravini«¹ dogovorjena provizija v višini 1 milijona švicarskih frankov ali 15 milijonov Din. Ko je bila ta provizija razdeljena, je nek visoki funkcionar poklical dr. Dušana Grgina in mu dejal, da bi bilo sedaj prav in v redu, če mu dajo še par čistokrvnih lipicancev z novo opremo in novo kočijo, kar naj vse postavijo franko Kragujevac. Dovoljenje za sečnjo je podpisal takratni minister za gozdove dr. Dragotin Kojić, ki je tudi zahteval za sebe lipicance.

2. Nadaljnje inkriminacije se tičejo zlasti izjav o načinu, kakor se je skušalo spraviti skozi skupščinski odbor zakon o gozdnem agraru. Nikić je v svojem zagovoru navedel, da je bila v drugi polovici februarja 1933 v hiši dr. Velizarja Jankovića večerja, katere so se udeležili tudi minister brez portfelja dr. Kojić, podpredsednik skupščine dr. Kosta Popović, sedanji ban Vrbarske banovine dr. Bogoljub Kujundžić, poslanec dr. Jevremović, Voja Janjić in še nekatere druge ugledne politične osebnosti. Z njimi so bile tudi njih gospe. Povabljeni pa so bili tudi Adolf Schlesinger, dr. Svetozar Grgin in pričakoval se je tudi ministri predstnik dr. Sršić. Na večerji je med drugim govoril dr. Kojić Schlesingerju, da mu bodo odvzete vse šume in da naj zato angažira Mijata Mijatovića, ki ima zelo dobre zveze z ministri in poslanci. Držl se ti, Mijate, tega, ker ta ima mnogo denarja, da je dejal Kojić Mijatoviću.

3. Nadaljnje inkriminacije se tičejo Nikićevih izjav glede nezanesljivosti sodišč ter odkritij, ki so bila navedena v brušuri »Našička afera«² in ki je imela podnaslov: »Kje je korupcija.«

Dr. Nikić je nastopil dokaz resnice za te svoje izjave, kakor smo že poročali v večerajšnji številki.

»Zaradi popolne jasnosti«

je napisal »Slovenec«³ zlasti na naslov »Jutra«⁴ uvodnik, v katerem pravi, da ni slovensko ljudstvo pozabilo, kdo je najbolj odgovoren, ko so nastali v Jugoslaviji »močvarni duhovi jugofašizma«. Razumljivo je sicer, če skušajo ti gospodje svojo odgovornost zmanjšati s tem, da pripisujejo glavno krivdo za polom jugoslovanskega integralizma vladi g. Jevtića in da skušajo rešiti svojo JNS žalostnega spomina še s tem, da skušajo zbuditi simpatije ljudstva za dr. Mačka, vendar se s tem ne bodo rehabilitirali. In krivi poti je tudi »Jutro«, če hoče sejati dvome v sedanjo vladno, kakor da je njen položaj labilen, ker mora sodelovati s sedanjim parlamentom, ki da je po »Jutru«⁵ jako dvomljive vrednosti. Ta strah je vlada samo ovrгла s svojim pooblastilom in finančnem zakonu, ki daje vladi pravico, da menja prav vse zakone. To pooblastilo pomeni, da ne bo vlada dopustila nobene ovire za vpustitev demokracije. Ne gre vladi za to, da obnovi staro strankarsko življenje, temveč da obnovi pravo demokratično življenje. K temu bodo lojalni nasprotniki sedanje vlade največ doprinesli, če opuste pogrevanje svoje unitaristične jugoslovanske miselnosti in če odkritostno priznajo, da mora sloneti skupnost jugoslovanskega državnega življenja le na polni pritrditvi posebne hrvaške, slovenske in srbske narodne individualnosti, ki edino more ustvariti edinstvo jugoslovanske države in jugoslovanskega državnega ljudstva.

Italija-Abesinija

Nov resen incident

Italijanska verzija

Rim, 11. julija. W. V abesinski pokrajini Harar se je pripetil večeraj nov resen incident. Po italijanskih (!) informacijah je neki abesinski častnik žalil tamkajšnjega italijanskega konzula in mu zagrozil, da ga ubije. Množica je napadla konzulovo spremstvo s kamenjem in neki italijanski Somalijec, ki je nameščen pri italijanskem konzulatu, je bil težko poškodovan. Italijanski poslanik v Addis-Abebi je zaradi tega incidenta ostro protestiral pri vladi ter zahteval zadoščenje.

Podrobnosti

Rim, 11. julija. O incidentu v Hararu je agencija Stefani objavila naslednje podrobno poročilo:

Italijanski konzul v Hararu je 6. t. m. odpoval z avtomobilom proti Dire-Daudi.

Duce je sklical generale

Rim, 11. julija. W. Večeraj opoldne je v palači Venezia sklical Duce na generalni posvet generale in 120 višjih oficirjev vseh onih divizij črnih srajc, ki so trenutno mobilizirane zaradi abesinske afere.

2 bataljona črnih srajc na potu

Napoli, 11. julija. W. Večeraj popoldne sta zapustila luko parnika »Belvedere«⁶ in »Colombo«, ki sta odpeljala 81. in 82. bataljon črnih srajc.

Demarša v Addis-Abebi?

London, 11. julija. AA. O italijansko-abesinskem sporu je »Morning Post«⁷ davi objavila članek, v katerem beleži mnenje britanskih političnih krogov, da je edini izhod za mirno ureditev spora skupna francosko-angleška intervencija v Addis-Abebi. Francoski in angleški poslanik v Abesiniji naj prepričata cesarja Selassija, da so njegove nade v uspešno posredovanje DN spričo sedanjega mednarodno političnega položaja neutemeljene. Poslanika naj bi mu jasno predložila, da mu ne preostaja nič drugega, nego da izbira med tragičnim porazom v eventualni vojni z Italijo in mirno ureditvijo spora, ki bi mu vsaj navidezno še zagotovila suverenost. Nedvomno bi se v takem primeru cesar Selassije odločil za drugo odločitev.

Demarša v Rimu?

Washington, 11. julija. AA. Čeprav je ameriška vlada odklonila abesinsko prošnjo, da bi neposredno posredovala v italijansko-abesinskem sporu v svrhu njegove mirne likvidacije, so se razširile v tukajšnjih poučenih političnih krogih vesti, da so se pričeli med Londonom in

Med potjo je srečal oddelek abesinskih vojakov. Vojaki so pričeli glasno demonstrirati proti Italiji in so skušali avto ustaviti. Pripisati je le šoferjevi hladnokrvnosti, da je avto kljub vsemu nadaljeval svojo pot.

Istega dne popoldne se je v samem Hararu pripetil drug incident. Eden izmed eritrejskih askarov, ki so v službi pri konzulatu, se je odpravil z nekimi uradnimi pošilkami na pošto. Na potu ga je napadlo 20 Abesincev, ki so ga pretepli s palicami in ga hudo poškodovali. Ugotovilo se je, da je bilo med napadalci tudi več abesinskih vojakov in oficirjev.

Kakor že znano, je italijanski poslanik v Addis-Abebi vložil energičen protest pri abesinski vladi.

Tuji državljani zapuščajo Abesinijo

Pariz, 11. julija. W. Po poročilih iz Addis Abebe in Djibutija, je zavlada med tujimi državljani v Abesiniji prava panika spričo vesti o neposredni nevarnosti oboroženega spopada. V luko Djibuti je večeraj popoldne prišlo že veliko število angleških, ameriških in italijanskih državljanov, ki so zapustili Addis Abebo z namenom, da se čimprej vkreajo v Djibutiju za povratek domov.

Washingtonom diplomatski razgovori, ki naj privedejo do skupnega protesta v Rimu, ker bi Italija z vojaško ekspedicijo proti Abesiniji zares kršila določbe Briand-Kelloggovega pakta.

Razgovori v Parizu Clark ponovno pri Lavalu

Pariz, 11. julija. r. Clark je imel večeraj nov razgovor z ministrskim predsednikom Lavalom. Kakor zagotavljajo, sta podrobno govorila o vprašanjih, ki se jih namerava angleški zunanji minister Hoare dotakniti v svojem današnjem ekspezoju o angleški zunanji politiki, posebno pa o vprašanjih, ki ob priliki zadnjega Edenovega obiska v Parizu niso bila rešena.

Prof. Jesey zahteva sklicanje sveta DN

Zeneva, 11. julija. W. Semkaj je prispel prof. Jesey, zastopnik abesinske vlade v spravi komisiji, ki je naslovil na DN pismo, v katerem zahteva takojšnje sklicanje sveta DN na izredno zasedanje, ki naj razpravlja nemudoma o sporu med Italijo in Abesinijo.

Samuel Hoare je spregovoril

London, 11. julija. W. Za današnjo sejo spodnje zbornice je vladalo ogromno zanimanje. Vsa mesta na galerijah so bila zavzeta že dolgo pred začetkom seje. V diplomatskih ložah je bilo več poslanikov, med njimi italijanski, francoski, nemški in sovjetski. Tudi med ostalim občinstvom so bile mnoge ugledne osebnosti.

Zunanji minister sir Samuel Hoare je začel svoj dolgo napovedani govor z izjavo, da je zdaj napočil čas, ko naj bi Velika Britanija in vse druge države na svetu pokazale v svoji zunanji politiki čim več strpnosti in širokogrudnosti.

O pomorskem sporazumu

med Veliko Britanijo in Nemčijo je Hoare izjavil, da ta mednarodna pogodba nikakor ni delo sebičnosti. Angleška vlada je globoko prepričana, da bo ta sporazum koristil tudi drugim pomorskim državam. Če bi o tem ne bila prepričana, ga ne bi bila niti sklenila. Kolikor je govorniku znano, so vse pomorske države bile vedno mnenja, da je treba o pomorskih vprašanjih razpravljati ločeno. Ugotovili smo, da se nam je ponudila prilika, ki se tako hitro ne bo več vrnila, prilika namreč, da odstranimo razloge, ki so ustvarili najstrašnejše zlo predvojnega časa, namreč medsebojno oboroževalno tekmovalnost.

Nato je zunanji minister govoril o raznih ugovorih proti pomorskemu sporazumu z Nemčijo, ki so

se pojavili v tujini. Tu je Hoare izjavil med drugim:

Lahko izjavim, da nismo nikoli kritizirali sporazuma, ki so jih sklepali naši zunanji prijatelji, če so bili ti sporazumi zanje koristni in so poglabljali njihovo varnost in če obenem ti sporazumi niso škodili ne nam ne drugim državam. Mislim, da bo prišel čas, ko bo ves svet mnogo objektivnejše in mirneje presojal to naše delo. Tedaj bo priznal, da je angleška vlada ravnala tako, kakor v teh okoliščinah ne bi bila mogla boljše.

Sir Samuel Hoare je nato prešel na letalska vprašanja

in izjavil: Vsi hočemo letalski sporazum, vsi smo za omejitve letalskega oboroževanja. Vprašanje pa ni enostavno, kakor se na prvi mah zdi. Eden temeljnih pogojev letalskega pakta je ta, da ga morajo istočasno podpisati vsi pet držav. Neke države, predvsem Francija pa smatrajo, da je pojm mira nedeljiv. Za posamezne države postaja čedalje težje zavzeti v tem ali onem vprašanju neko posebno, ločeno stališče. Položaj moramo obravnavati tako, kakor je in moramo pri tem računati na dejstva, kakor so.

V naslednjem odstavku svojega govora je zunanji minister Hoare govoril

o vzhodnem in srednjeevropskem paktu.

Naglašal je, da se Velika Britanija zelo zanima za načrte teh sporazumov, čeprav ji sama pri-

tica in Mahnik. Zvečer pa je bila v Palace-hotelu intimna večerja poslancev, ki niso pripadali samostojno demokratski stranki.

Sarajevski radikali za sporazum s spahovci

Ker so nekateri zagrebški listi objavili, da so sarajevski radikali nezadovoljni s koaliciojo z dr. Spahom, objavlja sedaj Damjan Nikolić demanti v »Jutarnjem listu«. V tem demantiju pravi, da so se konference udeležili zastopniki vseh radikalnih organizacij v Sarajevu in da so bili vsi soglasno za sodelovanje z dr. Spahom. Sarajevski radikali so vsi enega političnega mnenja.

Tsaldaris

predsednik grške vlade, je imel večeraj v grškem parlamentu govor o plebiscitu, ki naj odloči za ali proti vrnitvi bivšega kralja Jurja na grški prestol. Plebiscit bo 15. novembra.

roda teh stvari nalaga, da ne prevzame v teh rečeh kakšne posebne neposredne obveznosti. To dejstvo pa nikakor ne ovira Velike Britanije, da bi se za te sporazume ne zanimala in da ne bi posredno pospešila njih zaključitev. Sir Hoare je pri tej priliki naglasil, da popolnoma soglasja s tistimi evropskimi narodi, ki so mnenja, da bi se vsaka vojna v Vzhodni ali Srednji Evropi utegnila izpremeniti v splošno evropski spopad. Zato želi Velika Britanija, naj bi čimprej sklenili nenapadne pakte za Vzhodno in Srednjo Evropo. Angleška vlada je mnenja, da ni nobenih zaprek, ki bi mogle ovirati sklenitev teh pogodb. Minister je omenil v tej zvezi, da je angleška vlada pojasnila svoje stališče o teh vprašanjih tudi nemški vladi.

Državni kancelar Hitler

je govoril iskreno v svojem velikem govoru v nemškem državnem zboru 21. maja. Prepričan sem, da mi ne bo zameril, če bom tudi jaz prav tako iskreno izpregovoril. Našo državo kakor ves ostali svet so vznemirjali ne le nemški načrti o ponovni oborožitvi, temveč tudi drugi pojavi v sedanji Nemčiji. Navzlic temu smo lojalno sprejeli Hitlerjeve predloge in svojo dobro voljo dokazali s sklenitvijo svojega pomorskega sporazuma. Ponavljam, da smo prepričani, da smo s tem storili dobro delo. Potov k pomiritvi je mnogo. Naj zdaj državni kancelar Hitler stori naslednji korak s tem, da olaša sklenitev pakta o Srednji in Vzhodni Evropi. Prav tako naj olaša sklenitev letalskega pakta, ki si ga tudi on želi. — Glede

neodvisnosti Avstrije

je minister izjavil, da je angleška vlada že opeotvano naglašala, da zavzema Avstrija tako v strateškem kakor v prometnem in gospodarskem oziru zelo važen položaj in da bi zaradi tega vsaka kršitev njene neodvisnosti resno ogrozila evropski mir. Zato spremlja angleška vlada od blizu in z največjimi simpatijami junške napore avstrijskega ljudstva in avstrijske vlade za ohranitev neodvisnosti te države.

Minister Hoare se je nato ponovno ustavil pri vprašanju letalskega pakta. Takoj za tem pa je prešel na glavno točko svojega ekspezoja — na abesinsko vprašanje. (Poročilo o tem objavimo jutri.)

Avenolove konsultacije

London, 11. julija. AA. Glavni tajnik DN Avenol je imel večeraj opoldne o priliki skupnega kosila nov razgovor z ministrom Edenom. Popoldne se je sestal z italijanskim poslanikom Grandijem, s poljskim poslanikom Raczkim ter s francoskim poslanikom. Uradni krogi nočejo dati nikakih podrobnih informacij o njegovih razgovorih. Po teh sestankih je odšel v ministrsko predsedništvo, kjer se je sestal z ministrskim predsednikom Baldwinom. Poučeni krogi mislijo, da je bil ta sestank posvečen italijansko-abesinskemu vprašanju.

3000 človeških žrtev na Kitajskem

London, 11. julija. Po Reuterjevem poročilu iz Šangaja so poplave pri Jensu in Honani zahtevale že tri tisoč človeških žrtev.

Potres na Japonskem

London, 11. julija. Reuter poroča iz Tokia: V pokrajini Sizuoka, ki leži sto milj jugozapadno od Tokia, je bil močan potres. Veliko število hiš se je porušilo. Uničena je tudi električna mreža. Ves promet je ustavljen. Potres so čutili tudi v Tokiu, kjer pa je bil dokaj rahel.

Seja ljubljanskega mestnega sveta

Svečana izročitev diplome častnega članstva obč. svetniku Josipu Turku — Poneprečen napad mest. svet. dr. Cepudra in Seuniga na mestno gospodarstvo

Arkade pred mestno zbornico so bile danes vse v zelenju in tudi v zbornici je stal na županovi mizi šopek rdečih rož, ki so bile med njimi tudi tri redke cvetlice z latinskimi imeni Iustitia. Gotovo tisti, ki je zvezal šopek, ni imel pri tem prav nobenega namena in je res samo usoda odločila, da je g. Josipu Turku namenjeni šopek sam poudarja, ali njegovo pravico ljubezni ali pa manifestira stari pregovor, da se vedno izkaže pravica, saj pač nikogar niso tako napadali, kakor današnjega slavljence. Na dobro obiskani galeriji je prisostvoval počastitvi svojega očeta tudi nar. poslanec g. Rajko Turk, seje se je pa udeležil tudi zastopnik banske uprave g. dr. Šraj.

Na svojem navadnem sedežu v prvi vrsti je mirno čakal odlikovanja g. Josip Turk, ki ga je mestni predsednik g. dr. Vladimir Ravnihar ogovoril s prisrčnimi in v resnici klasično izceciliranimi besedami. Poudarjal je, da je bil g. Josip Turk 13. marca na predlog podžupana g. prof. Jarca ne samo z velikim odobravanjem, temveč s praviimi ovacijami po zaslugi izvoljen za častnega člana mestne občine Ljubljane. Mestni svet je iskal trenutka in prilike za izročitev diplome, vendar se je pa morala slovesnost zavleči prav do današnjega dne, ko mu odlikovanje izročamo z vsem srcem in spoštljivostjo. Kaj pomeni g. Turk za Ljubljano, smo videli ob prireditvah, ki so jih najrazličnejše organizacije prirejale ob njegovi 70letnici, saj je bil služabnik človekoljubja od svoje zorne mladosti in ustanovitelj, graditelj ter voditelj gasilstva. Bil je pa tudi najtrdnjša opora Sokolstva in njega pravi mecen. A tudi neposredno delo, ki ga je žrtvoval občini, nam je naložilo dolžnost, da ga počastimo s častnim članstvom. Od leta 1896. torej skoraj 40 let je bil v službi mestne občine in občinskega sveta, pri tem pa tudi gent in podžupan Ljubljane. Pomagal je vsem županom: Graselliju, Iv. Hribarju, dr. Tavčarju, Periču in dr. Pucu s svojimi tehničnimi nasveti. Mnogo koristnega je storil za mestno občino tudi kot dolgoletni upravni svetnik Mestne hranilnice in kot njen podpredsednik, zato mu pa danes ponovno čestitamo ter prosimo, da sprejme zahvalo za vse, kar je storil za Ljubljano. Izročamo mu zunanji znak, da ga je Ljubljana promovirala za častnega člana, z željo, da bi bil še mnogo mnogo let pri najboljšem zdravju v korist občine ljubljanske!

Pretesen se je slavljence zahvalil za izročeno mu diplomu, krasno delo Maksima Gasparija, češ, da vsi vedo, da mu je bila vedno na srečo le korist rodne Ljubljane. Ihte je slavljence še poudarjal, da sprejema odlikovanje z veseljem in z zagotovilo, da bo prav tako, kakor dosedanjih 40 let, delal z vsemi svojimi silami do zadnjega za svojo rodno Ljubljano. Bog poživi vas in vso Ljubljano!

Govore so vsi mestni svetniki poslušali stoje in ko mu je župan g. dr. Ravnihar ob zaključku izročil še šopek, so slavljence obsuli soglasni aplavzi in ovacije.

Nato je mestni predsednik g. dr. Ravnihar otvoril občinsko sejo in se z lapidarno kratkimi nekrologi spominal smrti meščana gosp. Jožeta Zupana, nadalje nesrečne smrti mestnega uradnika g. Bogomirja Kukmana kot požrtvovalnega kulturnega delavca, a tudi novinarski stan je zadel kar dvojna izguba, ko so v preteklem mesecu pokopali dva svoja odlična tovariša Petriča Jožeta in Kavčiča Alojzija. Slava pokojnikom!

Konstituirali so se trije odbori mestnega sveta na novo in je bil za predsednika kontrolnega odbora izvoljen g. Adamič Anton, za podpredsednika pa g. Strakelj Franc, oba člana mestnega sveta. V odbor za oceno nabav je bil za načelnika izvoljen mestni svetnik g. Rupnik Franjo, za njegovega namestnika pa mest. svet. g. Olup Josip, a za predsednika gasilskega odbora je bil izvoljen mest. svet. g. Josip Turk in za podpredsednika podžupan g. Jurec Eugen.

Nadalje je župan poročal o evharističnem kongresu, ki se je razvil v mogočno versko manifestacijo, ki je napravila za naše mesto poseben vtis. Naše mesto je tudi to pot pokazalo svojo gostoljubnost in pozornost.

K 85letnici je župan brzojavno čestital nadškofu g. dr. Jegliču, mestna občina je pa odkrila drugemu častnemu članu, zgodovinarju in narodnemu borcu Ivanu Vrhovniku spominsko ploščo. Brzojavno se je poklonil tudi narodnim mučnikom v Gornji Radgoni. Konstituiral se je odbor za izgradnjo avtoceste Ljubljana—Sušak ter so bili v ta odbor delegirani poleg župana še podžupan g. prof. Jarc, inž. Josip Pavlin, mestni gradbeni direktor inž. Prelošek in gradbeni viš. svet. inž. Mačkovšek. Na konferenci v Zagrebu je župan dojel upanje, da se stvar vendarle spravi z mrtve točke. Končno je še omenil, da so bili v zadevi podržavljenja mestne ženske realne gimnazije storjeni ponovno potrebni koraki. Rešitve zaenkrat še ni.

Referat o kratkoročnem posojilu za dovršitev del na bežigrasjski šoli je prevzel sam župan g. dr. Ravnihar ter podal ves historiat tega vprašanja in potek dosedanjih pogajanj za potrebno posojilo, končno je pa predlagal, naj občinski svet odobri najetje posojila do 5 milijonov dinarjev, in sicer prvenstveno pri

Suzorju, sicer pa pri kakem drugem, domačem denarnem zavodu. Po odobritvi posojila pri finančnem ministrstvu sme mestna občina pred zaključitvijo posojila najeti na ta račun pri tukašnjem Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo kratkoročno posojilo 2 milijona dinarjev, plačljivo do konca leta 1936 proti varnostim, ki se bodo medsebojno ugotovile. Za izvrševanje anuitetne službe se stavi v vsakoletni občinski proračun vsote, potrebne za popolno kritje vsakoletnih anuitet. Predsednik mestne občine se pooblašča, da ukrene vse potrebno, da pride do ustvarjenja tega posojila.

Mestni svet. dr. Cepuder je predvsem naznanil, da bo glasoval za predlog, nato je pa kritiziral mestno gospodarstvo, češ, da ni nikjer prihrankov, ki bi se iz njih morali kriti stroški za bežigrasjsko šolo. Domneva, da so šolo zidali iz čistega dobička Mestne elektrarne, ker sedaj izkazuje dolg.

Načelnik finančnega odseka g. Tavčar je pa vsa navajanja predgovornika pojasnil do pičice kot popolnoma zmotna in jih imenoval za pričetek in uvod nove kampanje v občinskem svetu. Občinski svet je dal celo 4 milijone prihrankov za regulacijo Ljubljane. Že ko je sklenil zidati šolo, je bilo tudi sklenjeno, da jo bodo s prihranki zidali le do strehe, nato bo pa mestna občina prosila za posojilo. Tako je bilo tudi že lani sklenjeno, da bo v proračun vnešena anuiteta za posojilo 4 in pol milijona dinarjev. Res se je posojilo zavleklo, ker so se izjalovile obljube. Trditve o elektrarni je pač več kot naivna, saj so pri nji nastale težave, kakor tudi pri vseh privatnih podjetjih zaradi pomanjkanja gotovine. Do konca leta bo vse občinsko gospodarstvo gotovo popolnoma urejeno in navzlic težavam bomo tudi letos zaključili leto aktivno!

G. dr. Cepuder je priznal, da se je zmotil, ko je govoril o sedmih milijonih, saj se v poznanju mestnih računov ne upa primerjati z načelnikom finančnega odbora, vendar pa vzdržuje trditve, da so bili angažirani tekoči dohodki, obenem pa šolo smatra za luksuriorno.

Tudi mest. svet. g. Seunig smatra šolo za luksuriorno in je mnenja, naj bi jo bili gradili v etapah.

Mest. svet. Tavčar je pozval oba gospoda, naj preštudirata računске zapiske, kjer se bosta prepričala, da so vsa dubioza odpisana. Ker pa, ali slabo hodita na sejo, ali pa slabo slišita, se tudi motita! Morala bi prej pregledati akte, ne pa nastopati s takimi trditvami, ki bi lahko o njih mislili, da so lahkomišelnosti in demagoške. Na severu mesta nastaja nov okraj in vedno narašča, zato je pa okraj presrečen, da dobi tako lepo šolo. (Splošno odobravanje.)

G. Seunig je bil nadalje še mnenja, da se ne mudi z graditvijo, ker bi s prezgodnjo dograditvijo izgubili obresti. Tudi g. dr. Cepuder je hotel še nekaj povedati, a g. Tavčar ju je prekinil z nasvetom, naj gresta v kak trgovski tečaj.

Mest. svet. g. Olup se je krepko zavzel za šolo in poudarjal njeno nujno potrebo, pa naj jo gradimo iz katerihkoli sredstev. Zato je dolžnost, da glasujemo za posojilo. Zlasti se pa čudi g. Seunigu, saj obrestovanje pride vedno prehitro, šola pa vedno prepozno. Čim več ima narod šol, tem več je vreden!

V zaključnem govoru je g. župan dr. Ravnihar ugotovil, da je stvar pojasnjena. Zidanje v etapah bi bilo v največjo škodo, zlasti obrtnikom, ki so pripravili material. Zato moramo delo pospešiti, da damo zaslužka vsaj obrtnikom, ki zaradi slabe stavbe sezone nimajo dela. Če bo šola gotova do jeseni, prične lahko v drugem semestru s poukom. Županov predlog je bil nato soglasno sprejet.

Za upravo mestnih hiš je poročal mest. svet. Lombar o pogodbah za kopalnice v Kozlezi, ki ga vzejo v najem za 8000 Din letne najemnine za 10 let SK Jadran in njegova oskrbnica ga. Pavla Kavčičeva. Najemniki pogodbe ne morejo odpovedati. Mest. svet. Podboršek je še nasvetoval, naj se pri oddajah v najem zahteva garancija, nato je bila pa pogodba po malenkostni stilistični spremembi sprejeta soglasno. Prav tako je bila odobrena tudi najemna pogodba za dvorane za šenja-kobski oder in Ljubljanski Zvon. Šentjakobski oder bo letno plačeval 2400 Din in je pogodba veljavna do leta 1942.

Mest. svet. dr. Šubič se je prav toplo zavzel za Šentjakobski oder, saj je to društvo ogromno žrtvovalo za napravo najmodernejšega odra, nato je pa mest. svet. Podboršek priporočal, da bi na Šentjakobskem odru smele igrati tudi Društvo mestnih delavcev. Župan je bil mnenja, da jim bo Šentjakobski oder prav rad ustregel, nato je bila pa tudi ta pogodba sprejeta soglasno.

Ko je župan še na kratko poročal o anketi na banovini glede inkorporacije okoliških občin, je zaključil sejo ob pol 19.

Stavka v Soštanju končana

Uspeh organiziranega delavstva

Po treh dneh stavke, ki je bila kompaktna in delavska solidarnost na višku, je bil na posredovanje banske uprave, sreskega načelstva in Delavske zbornice, dosežen sledeči sporazum:

1. Podjetje se obveže, da bo odslej strokito izvajalo določila zakona o zaščitni delavcev, zlasti glede plačevanja nadurnega dela s 50odstotnim poviškom in določbe o delavskih obratnih zaupnikih, ter določila §§ 219, 220 in 221 obrtnega zakona.

2. Podjetje se obveže, da bo regulariziralo mezdne kategorije tako, da bodo delavci(ke), ki opravljajo enaka dela tudi dobivali za ta dela enake mezde. To se bo uredilo ob priliki predvideni pod 4.

3. Podjetje ne bo izvajalo zaradi stavke nad delavstvom nikakih represalij in se zaveže vse delavstvo sprejeti nazaj v delo na svoja prejšnja delovna mesta. Nadalje se zaveže, da bodo delavci Koradej Anton, Zajc Vinko, Tomšič Ferdo in Pirečnik Josip postavljeni na svoja prvotna delovna mesta in jim povrnjena razlika na iz-

gubljenem zaslužku.

4. Podjetje se obveže, da bo v roku enega meseca uredilo delovne in plačilne pogoje z delovno pogodbo. Tozadevno razpravo bo v določenem roku sklical banska uprava.

5. Delavstvo smatra, da je nastali spor likvidiran in želi, da se s tem sporazumom vpostavi normalni odnosi med delavstvom in podjetjem.

6. Delavstvo zagotovi popolno osebno in moralno nedotakljivost delavstva, ki na stavki ni sodelovalo.

Dne 10. I. m. je delavstvo na svojem zborovanju zgornji sporazum sprejelo in 11. I. m. zopet pričelo z delom.

Ker s tem mezdno gibanje definitivno še ni končano in bo sklenjena pogodba v teku enega meseca, naj delavstvo zaradi zaposlitve za zdaj ne potuje v Soštanj. Ko bo mezdno gibanje zaključeno in sklenjena pogodba, bo Splošna delavska strokovna zveza za Jugoslavijo obvestila podrobno zainteresirane delavce.

Največ stanovanjskih odpo-vedi zaradi neplačane najemnine

Ljubljana, 11. julija.

Do danes je bilo v Ljubljani pri sreskem sodišču vloženih 972 stanovanjskih odpovedi večinoma najemnikom, ki niso že več mesecev mogli plačati ali pa tudi niso iz kakršnegakoli razloga hoteli plačati najemnine. Za mes.

gust pričakujemo veliko preseljevanje iz t. i. v nova stanovanja. Solilo se bo ogromno število strank, 70 odstotkov vseh odpovedi je bilo vloženih zaradi neplačane najemnine. Veliko število odpovedi je bilo vloženih zaradi razgrajanja, groženj in raznih kravalov, ki so jih povzročale v hišah prepirljive stranke. Nekateri gospodarji so odpovedali stanovanja, ker so stranke prejemale brez dovoljenja podnajemnike. Neki gospodar je navajal za vzrok za odpoved svoji stranki, ki je ločena žena, takole: »Odpovedujem, ker hodí njen ločeni mož v hišo delat kraval in zmerjat mojo ženo!«

Glede gospodarskih razmer, v katerih se nahajajo stanovalci, je značilno, da gre pri vsem tem zlasti za majhna stanovanja, v katerih stanujejo nižji uradniki, delavci, dijaki, pomočniki in upokojeanci.

Po petih letih je prišlo na dan

Ljubljana, 11. julija.

Za leta 1930. je pred božičnimi prazniki vložil pri posestniku Hafnerju v Pržanu pri St. Vidu nad Ljubljano 40letni Lojze Senčar. Hotel se je na tuje stroške dobro obleči. Hafnerju je izmaknil več novih prazničnih oblek, več svilenih srajc in nove čevlje. Vse skupaj je povezal v prt in jo popihal. Vrednost vseh ukradenih predmetov je bila cenjena na 2943 Din. Šele letos 5. julija, torej po petih letih, pa so Lojzeta prijeli v Ljubljani v neki gostilni, ko je z nekom barantal. Mali senat ga je obsodil na deset mesecev strogega zapora.

2 milijona in pol za zločince

Ljubljana, 11. julija.

V Sloveniji je bilo plačanih po statistiki o izdatkih za kriminal, za pričnine, za honorarje izvedencem, za komisijske ogleda, za sodne obdukcije in za prehrano jetnikov 2.507.205 Din v prorač. letu 1933/34. ki velja od 1. aprila do 31. marca.

Od tega denarja je bilo samo za prehrano jetnikov plačanih 1.453.286 Din. Dnevno računajo za prehrano jetnika 7 Din.

Poslano

Društvo tiskarnarjev o sporu z grafičnim delavstvom

Kakor smo zahtevali v našem listu v torek 9. I. m., prinašamo danes pojasnilo Društva tiskarnarjev. Tudi pri tem ostajamo strogo nevtralni in prinašamo izjavo društva le kot informativni list, ter prepustimo avtorjem vso odgovornost.

Dosedanja kolektivna pogodba med Društvom tiskarnarjev v Sloveniji in organizacijo grafičnega delavstva je potekla dne 30. junija 1935. Pred potekom tega roka so se vršili razgovori za nadaljno ureditev kolektivne pogodbe, kar je bilo na zadnjih pregovorih 28. septembra 1934 sporazumno med organizacijo delavstva in Društvom tiskarnarjev zaključeno, da skušala, ako do 30. junija 1935 ni sporazuma glede nove tarife, obe stranki doseči sporazum za podaljšanje dosedanje tarife še za 1 leto, t. j. do 30. 6. 1936. Radi tega je naša delegacija na pregovorih v imenu vseh svojih članov stavila končni predlog, da se dosedanja kolektivna pogodba podaljša brez vsakih sprememb še za dobo enega leta. Zastopniki delavske organizacije pa so ta naš predlog odklonili. Stavili so protipredlog, da se dosedanja kolektivna pogodba podaljša brez vsakih korektur za dobo petih let. Zastopniki Društva tiskarnarjev niso mogli pristati na ta predlog. Ker so uvideli, da na tak način ne bo mogoče uspeti, da bi se kolektivna pogodba še pravočasno uredila, so stavili predlog, da dosedanja tarifna pogodba ostane še toliko časa v veljavi, dokler trajajo pogajanja. Zastopniki delavske organizacije pa so tudi to zavrnili z izjavo, da dosedanja kolektivna pogodba velja le do 30. junija t. l., nakar nastopi breztarifno stanje.

Ves čas teh pregovorov pa je delavstvo v nekaterih podjetjih ovrnilo normalno delo. Poleg tega je delavska organizacija prepovedala vsako čezurno delo in s to prepovedjo hotela preprečiti vsako izhajanje časopisja za praznik sv. Petra in Pavla ter nedeljo in to baš ob priliki evharističnega kongresa v Ljubljani. Vkljub vsem našim zahtevam v Vrhovni tarifni instanci delavske organizacije ni preklecala teh prepovedi; hotela je pač za vsako ceno preprečiti, da časopisje izide. Zaradi tega so bile tiskarne primorane v samoobrambi preskrbeti si izven organizacije delavstvo, ki je prišlo k tiskarnam na pomoč. Tako so mogle nekatere tiskarne tudi v teh dneh izdati svoje liste, Narodna tiskarna pa ne.

Na zadnji seji Vrhovne tarifne instance je podala dne 28. junija delodajalska organizacija ponovno predlog, da se kolektivna pogodba podaljša za eno leto, s pristavkom, da je ta predlog obvezen samo do 1. julija, potem terminu pa si pridržuje staviti povsem druge predloge za novo tarifo. Zastopniki delavstva so naš predlog odklonili in so se pogajanja s tem razbila.

Kr. banska uprava je skušala posredovati, da bi se našel sporazum. Vendar pa je v času, ko so se vršila pogajanja pri banski upravi in ko niti nismo še prejeli na naše predloge odgovora, delavska organizacija že 9. julija dopoldne uprizorila stavko v Jugoslovanski in Deliški tiskarni ter 10. julija dopoldne v Blasnikovi in Učiteljski tiskarni. S takim postopanjem pa je tudi onemogočila nadaljno posredovanje banske uprave. Dne 11. julija pa je delavska organizacija potegnila delavstvo iz tiskarne Hrovatija in litografije Čemažar.

Narodna tiskarna je bila v samoobrambi primorana, da si poišče delavstvo izven vrst organiziranih delavcev ter je že vpostavlila nemoteno obratovanje v svojem podjetju, tako da njeno časopisje že redno izhaja. Ravno tako je Jugoslovanska tiskarna si osigurala redno izhajanje svojih listov.

To je objektivno poročilo o poteku spora med slovenskimi tiskarnami in grafičnim delavstvom. Govorice, da so hotele tiskarne zažati mezde, so prazne izmišljotine.

Društvo tiskarnarjev odklanja vsako odgovornost za posledice, ki nastanejo v gospodarskem in socialnem oziru iz konflikta, ki je bil enostransko provociran od strani vodstva organizacije grafičnih delavcev.

Ljubljana, dne 11. julija 1935.

Društvo tiskarnarjev za Slovenijo.

Miha Maleš — le dessinateur raffiné

V francoskem jeziku pisani jugoslovanski tednik L'Echo de Belgrade, ki izhaja v Beogradu, je posvetil slovenski likovni umetnosti daljši članek s poročilom o razstavi umetnikov Dravske banovine. O tej razstavi poroča g. T.

Med drugim poročevalec poudarja, da imajo razstavljeni dela svojo vrednost in da so jamstvo za bodočnost nove slovenske umetniške generacije. Na splošno so omenjeni priznani mojstri, kakor Lojze Dolinar, Vavpotič, Tratnik, Kos, Kralj, Jakac in predstavniki mlajše generacije, ki so odlični koloristi, kakor Pavlovec, Sirk, Mihelič in le dessinateur raffiné Miha Maleš, ter naposled najmlajši, kakor Skapernik, Sedej, Kalin itd.

Posebno pozornost je pa poročevalec posvetil slikarju Mihi Malešu, katerega imenuje najboljšega jugoslovanskega slikarja-risarja. Poudarja njegovo profinjenost. Njegovo delo da je nenavadno združenje enostavnosti, preprostosti in profinjenosti izredno kultivirane duše, ki razodeva močno umetniško osebnost.

Dnevni dogodki

× Ban g. dr. Dinko Puc bo danes v petek službeno odsoten in ne bo sprejemal strank.

× Med letošnjimi knjigami Kmetijske Matice bo vzbudilo posebno pozornost kmetijsko-strokovno delo »Lan in konoplja«, ki ga je spisal naš priznani strokovnjak na polju poljedelstva inž. Vinko Sadar. To delo je naša kmetijska strokovna literatura že dolgo pogrešala, pogrešalo ga je pa tudi naše celotno narodno gospodarstvo, ki mora leto za letom uvažati ogromne množice predvaja iz inozemstva, čeprav imamo vse pogoje za pridelovanje v naši državi sami. — Postanite člani Kmetijske Matice: za 20 Din (poština posebej) prejmete poleg navedene knjige še tri druge. Prijave sprejemajo krajevni poverjeniki Kmetijske Matice in pa urarava Kmetijske Matice, ki je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

× Polovljena vožnja za udeležence kajaških tekem. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovljena vozna cena na državnih železnicah za vse udeležence kajaških tekem za prvenstvo države, ki se bodo vršile na Savi med postajama Sava in Hrastnik. Pri odhodu je treba kupiti cel vozni listek in ta volja za brezplačni povratek. Ugodnost traja od 12 do 16. t. m.

× Zamenjava novčanice. Narodna banka obvešča lastnike novčanice po 10 Din, izdanje Narodne banke kraljevine SHS (amerikanske) in novčanice po 5 Din, izdanje Narodne banke kraljevine Srbije, da poteče rok za zamenjavo teh novčanic, ki je bilo o njih svoj čas objavljeno, da bodo odstranjene, 18. julija t. l. Po tem roku prenehajo te novčnice kot zakoniti plačilni sredstvo in narodna banka jih ne bo več zamenjavala. Zaradi tega se lastniki teh novčanic pozivajo, naj do tega roka predložijo te novčnice pri katerikoli zavodu te banke v izmenjavo. Ta poziv objavlja Narodna banka ne le v interesu lastnikov teh novčanic, temveč tudi radi pravičnega delovanja novčaničnega obtoka.

Prima lister suknjiče v vseh barvah dobite zelo poceni pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14

× Nacionalna ura. Danes predava dr. Marija Ilić-Agajeva o nacionalni vzgoji deklet.

× Napredovanje v šumarski službi. V šumarski službi so napredovali: Šef šumske uprave v Novi Gradski inž. Zvonimir Slovič za šumskega svetnika IV/2, šumski svetnik pri imovni občini v Otočcu inž. Valter Muk za svetnika šumske direkcije V, in šef šumske uprave v Koprivnici šumski svetnik inž. Ernest Valentič iz šeste v peto skupino, enako tudi šumski svetnik v Babi gori inž. Zdravko Jerbic.

× Diplomirani konservatoriji. Na drž. konservatoriju v Ljubljani so prejeli ob sklepu šolskega leta 1934/35 diplome o dovršenih študijah naslednji gojenci: Srednja šola drž. konservatorija: Demars Franjo (klarinet), Lubec Roza (violina), Trampuž Marija (klavir). Na visoki šoli, oddelek za kompozicijo je diplomiral Hrovatin Rado. Na pedagoškem učiteljskem oddelku sta diplomirali Ganza Mila in Mahkota Manica, obe v glavnem predmetu petje.

IV. „Mariborski teden“ 3.—11. avgusta 1935.

Revija nacionalne produkcije. Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotoamaterska, propagandna, turistična itd. 3.—4. VIII. mednarodni plesni turnir in III. drž. razstava čistokrvnih psov. 9.—11. VIII. plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku. 50% popust na železnicah od 1.—15. VIII. 1935.

× V gumijastem čolnu sta se ponesrečila. Iz Sušaka poročajo, da sta prišla 28. preteklega meseca na Sušak turista Franjo Tadej, bančni uradnik, in Josip Ude, trgovski pomočnik, oba iz Ljubljane. Seboj sta pripeljala na avtomobilu tudi gumijasti čoln, s katerim sta se odpravila po morju ob obali. 29. junija zjutraj sta se vkrčala na Sušaku in odjadrala proti Kraljevcu. Vendar nista prispela do Kraljevca niti se nista vrnila na Sušak. Naše oblasti so uvedle takoj preiskavo, toda brez uspeha. Ker je bilo na dan, ko sta odpotovala, morje precej razburkano, domnevajo, da sta utonila. Med tem je prišlo poročilo iz otoka Cresa, da so tamkajšnji ribiči našli njun čoln, dočim o obeh potnikih ni sledu.

× Operna pevka Olga Oljedekopova angažirana v Ljubljani. Beograjski časopisi poročajo, da beograjska publika ne bo imela več prilike slišati pevskega umetnika Olgo Oljedekopovo, ker je za prihodnjo gledališko sezono angažirana v Ljubljani. V pretekli sezoni se je odlično uveljavila v »Trubadurju«, »Tannhäuserju« in »Knezu Igorju«. V Ljubljani je gđ. Oljedekopova že gostovala v »Trubadurju« in si ob tej prilici osvojila našo publiko in kritiko.

Ljubliana

Dnevna pratika:

Petek, 12. julija. Katoličani: Mohor in Fortunat, pravoslavni: 29. junija, Petrov dan.

Dežurne lekarne:

Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec, ded., Cesta 29, oktobra 31.

× Nesreča ne potiva. Breje Angela, delavka v predilnici v Trzinu se je po končanem delu vračala domov. Padla je s kolesa tako nesrečno, da si je občutno potkolila obraz. — Kastelje Ignac, sin posestnika iz Vel. Gabra, se je po nesreči ustrelil v desno nogo. Oba sta morala iskati pomoči v ljubljanski bolnišnici.

× Rad je pogledal v kozareček. Neki pijanček se je te dni zagovarjal pred sodnikom. Hotel je pokazati svojo korajžo in je ob taki veselici priliki tudi nekoliko porazgajal, da bi vzbudil pri ljudeh nekoliko pozornosti, češ, tudi mi, ki nas drugače živ vrag ne povoha, si moramo privoščiti kakšne posebnosti. Nekega dne je popaval po ljubljanskih gostilnah. Neka natakarija je slutila, da pije, ne da bi imel v žepu prebite pare. Ko je natakarija zahtevala plačilo, jo je že opiti možakar žalil. Natakarija ga je ovadila. Sodnik ga je obsodil na nekaj dni zapora, češ, naj za drugič opusti take prismojenosti, nakar mu je možakar odgovoril: »V glazek gledam kolikor dolgo čem, samo naginiti ga ne smem.«

Gradim, štedim, kupim LUTZ

× Ob volitvah je točila alkohol. V sredo se je pred sodnikom poedincem Franom Gorečanom zagovarjala poslovodkinja Dežmanove gostilne na Kor. Beli, Suzana R., ker je letos ob volitvah 5. maja prodala dvema domačinoma in trem tujem pet litrov vina. Bila je obsojena na 7 dni in 100 Din denarne kazni pogojno za eno leto zaradi prestopka po čl. 89. zakona o volitvah narodnih poslancev. Mislila, da tuji ne spadajo pod kompetenco volilnega zakona in niso z volitvami v nikakršni zvezi, jim je poslovodkinja dovolila prodajo alkoholnih pijač, čeprav zakon izrecno preprečuje njihovo prodajanje komurkoli. Obtoženka je obsodbo sprejela.

Maribor

△ Nočna lekarniška služba. V petek imata nočno lekarniško službo Albaneževa lekarna v Frankopnovi ulici in Königova lekarna na Aleksandrovi cesti.

△ Poroka. V sredo sta se poročila v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. inž. Zdenko Pečkar iz Učinja in gđ. Melita Pirčeva, suplentinja na I. realni gimnaziji v Ljubljani. Za prič sta bila inž. Joža Jelenec in prof. dr. M. Grošelj. — Čestitamo!

△ Odhod na izlet v Ljubljano. Bled in Bohinj z avtomarom »Rdeči Francelj« je v soboto 13. t. m. ob 14. uri z Glavnega trga.

△ V Gaberniško Slatino priredi z avtobusi 16. julija izlet Zdrženje gostilniških podjetij v Mariboru za svoje članstvo.

ELEKTRO-tehnično podjetje

ILIČ VLADISLAV, MARIBOR

Meljska cesta 2

se priporoča cenj. trdkam in privatnikom za instalacijo elektrotehn. naprav. Prodajam vse v to stroko spadajoče predmete

△ Brezposelnost. Koncem junija je bilo pri mariborski Borzi dela javljenih 1205 brezposelnih, in sicer 974 moških in 231 žensk. Borza dela je razdelila za 18.844 Din podpor.

△ Opozorilo upokojenim železničarjem. Upokojenci, ki reflektirajo na 12 novih vložkov za znižano vožnjo, naj se zglase na postaji, kjer so v evidenci.

△ V prostost. Iz mariborske kaznilnice so danes odpustili 30 kaznjencev pogojno v svobodo. So to kaznjenci, ki so bili obsojeni za manjše prestopke do 5 let, ječ. Na policiji so jim odvzeli prstne odtise, jih fotografirali in jih odpredali v pristojne občine.

Celje

× Trgovinski register. Pri tukajšnjem okrožnem kot trgovskem sodišču so se dale vpisati trdke: Bark — Hojnik Jože »Jugo-Brasil«, prazna kave in izdelovanje hranil, Zavodna; Kirbiš Josip, celjska tovarna kvasa in slada; Celje; Zumer Franciška, izvrševanje mesarskega obrta.

× Delo dobijo pri Javni borzi dela: 1 delavka za na polje, 1 služkinja za v hotel, 1 kuharica in 1 raznašalec slaščic.

× Pod vlak je prišel. V sredo popoldne, ko je privozil velenjski vlak v Celje, je začel pri prelazu nad Spodnjim Lanovcem na tir 28 let stari slaboumni berač Ferdinand Medved iz Verpet pri Frankolovem. Stroj ga je odvrzel, ali vključ temu je dobil Medved občutne poškodbe. Vlak se je ustavil. Ljudje, ki so delali na polju, trdijo, da je Medved že prej zlezal na progo, pa so ga z nje potegnili. Ko je prihajal vlak, je zopet šel na tir in je še od tam z roko mahal za pozdrav. Medved je sedaj v bolnici.

× Umeten led za živila. Ker je led tekočih in stoječih voda več ali manj neznaten in more okužiti hranila, odreja mestno poglavarstvo, da morajo vsi slaščičarji, kavarnarji in izdelovalci oziroma prodajalci živil uporabljati za izdelovanje slaščic, sladoleda, hranil, za hlajenje pijač in vseh hranil, ki prihajajo z ledom neposredno v dotiko, le umeten led.

× Za hišne posestnike. Mestno poglavarstvo Celje opozarja hišne posestnike, da je 1. julija t. l. zapadel v plačilo najemniški vinar za prokuratorsko razdobje od 1. julija do 30. septembra 1935. Stranke se pozivajo, da že zapadli obrok plačajo pri mestni blagajni celjski zanesljivo do 31. julija t. l. Po preteku tega roka se zaračunajo zakonite 6% zamudne obresti.

Plačila, ki pa izostanejo po preteku 6 tednov od dneva dospelosti, se izterjajo izvršilno.

× Gnečo so izkoristili. V nedeljo je bilo v Celju ljudi, da se je kar trlo. To prilika so izrabili neki umoviki. Od gostilničarjev, ki so bili v nedeljo na Glaziji, čujemo, da jim je bilo pokradenih steklenic in čaš za 2000 Din. Prijeli so 18letnega Franca K., ki je bil nedavno zavoljo vloma v Stigerejvo vilo pogojno obsojen na štiri mesece. Dokazali so mu, da je pokradel nekaj steklenic in pa za 120 Din cigar.

Jadransko-pomorska razstava na Ljubljanskem velesejmu

Naša javnost je že poučena, da priredi Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani od 5. do 16. septembra na našem velesejmu veliko jadransko-pomorsko razstavo, ki obeta biti največja dosedaj v naši državi prirejenih. Obilico razstavnega gradiva dajo radevolje na razpolago zlasti oblasti, muzeji, privatniki itd. iz naših obmorskih krajev. Ker imajo mnogo primerne razstavnega gradiva tudi privatniki v naši banovini, poziva Oblastni odbor Jadransko stražo najljubneje vse one, ki imajo tako gradivo, da ga pismeno prijavijo vsaj do 24. t. m. Predmeti bodo vsi zavarovani in se za škodo ni bati. Dolžnost nas Slovencev je, da tudi mi pomoremo k čim popolnejšemu uspehu razstave. V poštev prihaja gradivo, ki je v zvezi z našim morjem in obmorskim življenjem, zlasti slike morja, zgodovinski predmeti, noše, vezanine in drugo.

Jadranska razstava bo obsegala sledeče oddelke: 1.) Društvo Jadranska straža, 2.) Zgodovina, 3.) Geografija, 4.) Meteorologija, 5.) Jamarstvo, 6.) Prirodoslovje, 7.) Folklor, 8.) Numismatika, 9.) Promet (zveze z morjem itd.), 10.) Tujski promet, 11.) Voja mornarica, 12.) Gospodarstvo (Trgovska mornarica, kmetijstvo, ribištvo, obrt in industrija itd.), 13.) Razstava morskovodnih rib, 14.) Sport, 15.) Umetnostna razstava.

Cenjene prijave naj se pošljejo Oblastnemu odboru Jadranske straže v Ljubljani, Tyrševa cesta 1/IV.

Razstava čistokrvnih psov pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja

Maribor, 11. julija.

Kakor znano, priredi »Klub ljubiteljev sportnih psov« v Ljubljani v okviru letošnjega IV. Mariborskega tedna 3. in 4. avgusta III. drž. razstavo čistokrvnih psov vseh pasem. Prireditelj je zaprosil maršalat dvora za najvišje pokroviteljstvo te razstave. Kraljevski dom je pokazal zelo veliko razumevanje za to zanimivo razstavo, kar dokazuje dejstvo, da je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad to prireditelju Njegov Visočanstvo kraljevič Andrej. Povdarjamo, da je s tem počaščena tako drž. razstava čistokrvnih psov kakor ves IV. Mariborski teden.

Opozarjamo vse lastnike čistokrvnih psov naj pošljejo imenovanemu klubu svoje prijave najkasneje do 20. julija t. l. Važno je tudi dejstvo, da je razstava mednarodno priznana ter se je bodo udeležili tudi inozemski razstavljalci. Na tej razstavi se bodo oddajala tudi potrdila o spodobnosti za mednarodno prvenstvo. Posebna atrakcija razstave čistokrvnih psov v Mariboru pa bo produkcija psov s policijsko dresuro. V zvezi s tem opozarjamo lastnike dresiranih psov in dreserje naj se javijo klubu v istem terminu.

Dve smrtni nesreči

Maribor, 11. julija.

V Vidoneh pri Murski Soboti so se 5. t. m. ob nekem potoku igrali otroci, med njimi je bil tudi dveletni Janez Slemmer. Fantek je po ne previdnosti padel z dva metra visokega obrežja v potok, kjer je bilo vodo samo kakih 15 cm visoko. Otrok se je najbrže pri padcu onesvestil in potem utonil. Drugi otroci nesreče niso opazili in so našli rmtvega sinčka zvečer šele starši, ki so ga šli iskat.

Smrtna nesreča je doletela na cesti v Zg. Jakobskem dolu pri Sv. Marjeti ob Pesnici 79letno vdovo Alojzijo Ungerlevo. Vračala se je s travnika in nosila na glavi sveženj sena. Na cesti ji je padel sveženj z glave in ko ga je hotela pobrati, je za njo privozil s težko naloženim vozom drv posestnik Rudolf Stabinger. Voz ni mogel pravočasno ustaviti in je starko povozil. Prednja kolesa so zdrobila nesrečni ženi glavo in ji poškodovala prsi in hrbet. Ungerlova je bila takoj mrtva.

Naplavljeno truplo

Maribor, 11. julija.

V sredo je naplavila Drava pri Ptuju truplo približno 40 let stare ženske. Okoli vratu je imela zavezano ruto, na desni nogi pa obut čevlji. Sicer pa je bila brez oblačila. Po uradnem pregledu so truplo prepeljali na okoliško pokopališče.

V smrt zaradi nesrečne ljubezni

Maribor, 11. julija.

V Pristavi pri Sv. Barbari v Slov. goricah se je v sredo obesila 21letna posestnikova hčerka Irena Kristovičeva.

Pred dnevi se je sprla s svojim izvoljencem in je bila od takrat silno otožna in je večkrat izjavila, da se bo usmrtila. Domači na njene izjave niso polagali važnosti. Zato je bilo njihovo presenečenje in žalost tem večja, ko so Ireno našli obešeno na mrtvo.

Spomenik Stjepana Radića, katerega so pred dnevi odkrili v Zagrebu na dvorišču »Seljaškega doma«. Spomenik je izdelala ga. Wood, profesorica na gimnaziji v Petrinji. Petrinja je namreč dala prvo pobudo in njena občina ter občani so dali večji del denarja za ta spomenik, ki naj bi stal na Radičevem trgu v Petrinji.

Naša vas

Delo, samo delo velja

V dolgi dobi naše nevesele zgodovine je bil naš kmetijski življenjski temelj za razkosje višjih plasti. Tudi po revoluciji leta 1848. ni kmet bil deležen prav za prav nobenega posebnega uvaževanja. Liberalizem je bil dete meščanskih slojev in ni za kmeta nikoli mogel kazati takega interesa, kakor ga je bilo kmetu ljudstvo potrebno. Čitalničarstvo z vsemi svojimi rodoljubnimi priveski in publicimi nacionalnimi gesli ni moglo pri nas na kmetih najti plodnih tal. Nočemo s tem zanikati uspehov dela, ki so ga tudi v tej smeri posamezni idealisti vršili z veliko vnemo. Ugotavljamo le, da je to gibanje ostalo narodu tuje. Bilo je bolj osebna zabava posameznih, kakor pa splošni narodni pokret.

Kakor tem, je pozneje tudi drugim strujam veljal kmet samo toliko, kolikor so se borili za njegovo zaupanje ob raznih volitvah. Zlasti šibkejši situirani kmetijski človek je bil uvaževanja vreden samo takrat, kadar je šlo za njegovo glas. Tedaj je bil »očka«, »priatelj«, ko pa so volitve minile, je bilo prijateljstva konec. Ljudje, ki so se borili za kmetovo zaupanje, ga niso več poznali.

Šele povojni čas je prinesel ne le k nam, ampak v vse evropske države, zlasti pa v slovenske države novo gibanje. V trpljenju svetovne vojne se je kmet brez teorij in brez agitacije pod silo neznanstvih muk zavedel, da je tudi on sestavni del človeške družbe, da ima kot tak pravico ne le delati, ampak tudi odločati o načinu družabnega življenja. Zato vidimo po pokretnih, ki jih je povojna doba sprožila v našem podeželju, nov duh in nove poteze, ki se bistveno razlikujejo od prejšnjih. Ta doba je rodila gibanje, ki si v nasprotju z vsemi dosedanjimi stavlja za svojo nalogo ozdraviti kmeta iz njegove pasivnosti v aktivnost. Prav zato stoji to gibanje z vsem prejšnjim strankarskim delom v velikem nasprotju. Med tem ko stranka in vsak strankarski delavec dela za to, da bi priboril neki skupini ljudi neke pravice, gre pokret za tem, da pribori določenemu nazoru absolutno veljavo. Med tem torej, ko je šlo tam za osebne koristi (ne rečemo posameznikov, ampak strank) gre tu za uspeh ideje.

Novo gibanje izvira iz temeljnega spoznanja, da je za realnost edina nepremakljiva resnica ta, da vsi živimo od zemlje in da brez zemlje ne more biti za nas ničesar. Iz te zavestno poudarjene misli izvirajo potem vse druge. Kot prva svedba zahteva, da je prav zato, ker nam je zemlja vsem osnovni in nepremakljivi pogoj življenja, nujno potrebno, da skrbimo vsi za pravilno ureditev življenjskih pogojev tistemu sloju, ki nam zemljo obdeluje. Ta zahteva je zlasti pri nas bolj upravičena, ako upoštevamo dejstvo, da je naš kmet zlasti pa naša kmetijska mladina z velikim umevanjem in z veliko požrtvovalnostjo prevzela nove naloge. Sprito razmer, v kakršnih živi naše podeželje, ne bi bilo nič čudnega, če bi kmetijski življenjski zapadi, v topo brezbrznost. Njegovo življenjsko sposobnost in zdravje pa dokazuje dejstvo, da se ravna vprav nasprotju. Kljub vsem tegobam in težavam naših dni, je naša kmetijska mladina zastavila vse sile, da si ne z zabavljanjem, ampak z idejnimi manifestacijami pribori priznanje in tako uvaževanje kmetijskega dela, ki ga je do sedaj poznala samo teorija. Svoj prosti čas uporablja kmetijska mladina za to, da v impozantno organiziranih prireditvah pokaže ceno in veljavo kmetijskega dela. Ta pojav mora veseliti vsakega resnega človeka, dvakrat veseliti pa v razmerah, ko mora kmet v vsakdanjem življenju občutiti živo nasprotje tega, kar mu je pridigala teorija. Da vzljete temo vzdrži in nadaljuje v idejnem boju za osamosvojitve vasi, nam je poročstvo zdrave narodove bodočnosti. Zato smatramo prireditve kmetijske mladine za važna kulturna dejanja, ki jim moremo želeli samo uspeha.

Po zagrebških ulicah

Zagreb, v juliju

Velika procesija. Romariji se vraćaju iz Marije Bistrice. Okoli trideset tisoć pravijo, da jih je. Ljudje pojejo svoje pesmi, olože in monotone. Človek misli, da je v stari Rusiji. Na trgu se ta procesija ustavlja. Markov trg je to. Kdor pozna zgodovino Markovega trga, ve, kaj to pomeni. Silne množice. Na govorniški oder stopi govornik — duhovnik. Na programu je tiskano, da govori zaključno besedo romarjem. Poslušam. Stanatiziran govornik. Religija? Ne. Politika.

Na zgornji Ilici so trotoarji že premajhni. Ljudje proti večeru suvajo drug drugega in neštetokrat vsi obstoje. Gneča in pripravljenost. Framvaji vozijo tik leh pločnikov in čudno je, da je tako malo nesreč. Veletirgovina Kastlner in Ohler dela s polno paro. Dva loka ljudi hodita neprestano ven in noter. Baš tudi požira. Njegove trgovine na Ilici so menda najaktivnejše v državi. Pri Spitzerju je mnogo ljudi. Tudi Arnstein je poln. Sredi vsega tega vrveža pa stoji ob pločniku siepec ter po osem ur na dan ponavlja: »Deset kuverata i deset papira, dva dinara i četiri dinare!«

Nikoličeva ulica je zanimiva. Tu je naša največja tvrdka s fotografskimi potrebščinami Griesbach in Knaus. Nekoliko dalje ima Radičeva vdova svojo »Slavensku knjižaru«. Opaziš portrete pokojnega Stjepana Radiča, fotografije hrvatskih mučnikov na Mirogoju in druge slične spomine. Vstopim in kupim neke razglednice. V tej trgovini je tudi žensko pomožno osebje dobro podkovano v politiki. Baš sem ujel dolgo lekcijo, ki jo je dajala pomočnica mlademu beraču. Ni bila slaba ta lekcija. Vendar ji tudi berač ni ostal dolžan. Kmalu smo vsi debatirali in politizirali. Kot v starih Atenah. Prav za prav pa ta berač ni bil tako neumen. Danes se mi vzbujala sum, če je to sploh bil berač.

Na trgu Kralja Petra nastaja krasna umetnina. Dom umetnosti Kralja Petra. Gradi ga Mestrović. Nekaj profinjenejšega je v tej stavbi. Sedaj baš neka splitska tvrdka izvršuje kamnoseška dela. Dovažajo ogromne kose mramorja ter ga klešejo. Stavba je okrogla in stoji sredi trga. Ne bo velika, vendar so stroški že dosedaj šest milijonov dinarjev. Trg Kralja Petra bo menda najlepši zagrebški trg. Krasno poslopje na tem trgu je monumentalni »Dom kralja Aleksandra za Jugoslovensku akademiju znanosti i umjetnosti«. Po svojih dimenzijah je to eno največjih poslopij v Zagrebu. Štiri in dvajset nadstropij bi imel, ako bi ga postavil vertikalno. Pokojni kralj je res za vse očetovsko skrbel.

Zvonimirjeva ulica bo menda najlepša v Jugoslaviji. Palače, brez izjem grajene v modernem stilu (saj je bila ta ulica pred osmimi leti še travnik), bodo lep dokument sposobnosti naših arhitektov. Grajene sicer v novem utilitarističnem in »kockastem« stilu, imajo vendar krasno linijo, kar prihaja v arhitektonsko enotni ulici kot je Zvonimirjeva do efekta. Tudi širina te ulice je preračunana za bodoči velemeštni promet. Sedaj baš polagajo tir za novo tramvajsko progo. Kogar zanima moderno stavbarstvo, si mora ogledati to ulico. Potem pa naj še obišče staro in idilično Mošinskijevo ulico: vile v starem stilu. Obdane z visokim drevjem, stoječe vsaka zase in zgrajene za posameznika. Neko mirnost, udobje in duševno zasnopost čutiš v teh vilah. Ko primerjaš to novejšo arhitekturo v Zvonimirjevi ulici, moreš ugotoviti, da ta novi stil le ni tako duhovno prazen kot ga nekateri slikajo. Najmanj pa kar je, da je resen odraz dobe, praktično usmerjene, stremeeče po soncu in svetlobi, ki je dala v stanovanju prednost higieni in enostavnosti. Pravijo, da moderna arhitektura nima stil, še kak stil ima!

Zagrebški sport zadnje čase triumfira. To se najbolj opazi na ulici. Kake razprave! Človek misli, da posluša vojna poročila. Pa koliko humorja je vmes! Debelušni pleskar, v levi držeč polno kanto apna in svoj čopič, koraka po ulici. Gre na delo. Vendar mu njegova sportna žilica ne da miru. Na oglu se ustavi in nekoliko ozre. Ulica je precej prazna. Hitro namoči svoj čopič ter nekaj piše po platu. Odide. Približam se in čitam: »Živio Gradjanski« in še nekaj drugega. Kako pa je v nedeljo proti večeru pred redakcijo »Novosti«, kjer sproti javljajo vse sprotne rezultate iz države, pa je nemogoče popisati. Tu so zastopani vsi sloji od preprostega delavca, ki prijateljsko poprosi boljše oblečene gospoda za cigareto ter oba potem kramljata o poteku tekne (»Novosti« javljajo namreč tudi že rezultate prvega polčasa), pa do elegantnega sportnika, ki je s svojim avtomobilom prihitel, da potkve, kako »stoji« liga. To je prava zagrebška sportna borza.

Na Zrinjevcu sem opazil zanimivo propadajo zagrebških plavalcev in ljubiteljev vodnega sporta. V knjigarni Vasić so aranžirali celo izložbeno okno, da dajo duška svojem nezadovoljstvu, ker Zagreb še dosedaj nima plavalnega bazena. Tu pa smo Slovenci kolosalno zastopani. Sam ne vem, kako so Zagrebčani nabrali toliko slik iz naših kopališč. Posebno pozornost vzbujajo prekrasno kopališče na Mariborskem otoku, zavidni so Ljubljancem na elegantni »Miriji«. Dalje imajo lepe kopalne bazene, kar je razvidno iz teh fotografij: Radovljica, Jesenice, Rimske toplice in drugi kraji. Ves ta material je nabran z namenom, da pokaže, kje so drugi pred Zagrebom. Zagrebčani poželjivo gledajo te naše bazene, a ne zinejo besede. Lepa so res ta naša kopališča, ki jasno kažejo, da v tem pogledu prednjačimo v Jugoslaviji.

Danilo Viher.

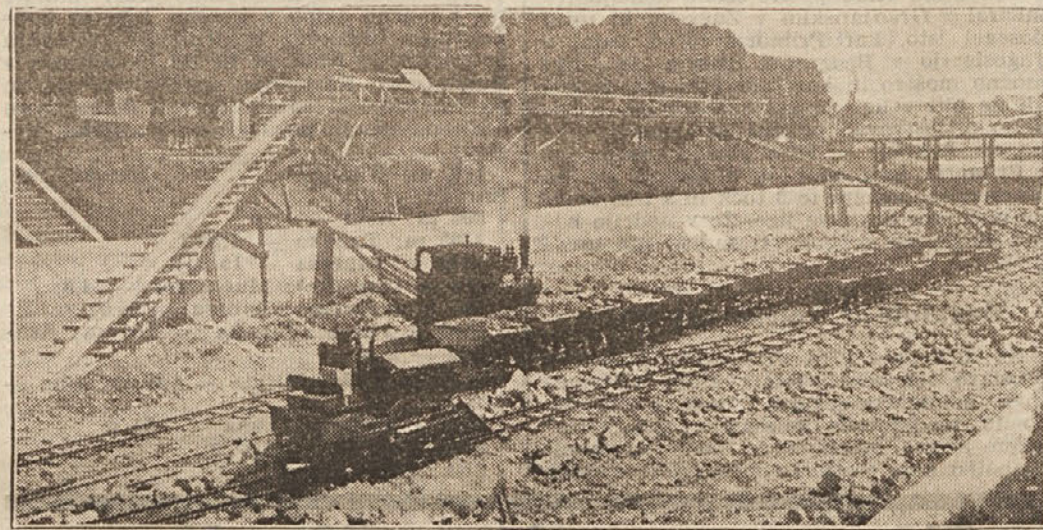
Čitajte in razširjajte
»Glas naroda«!

Regulacija Ljubljanske v polnem razmahu

Od Čevljarskega mosta do Špice bodo izkopali toliko kamena in prsti, da bi s tem materialom napolnili vlak, ki bi segel od Ljubljane do Maribora

Ljubljana, 11. julija.

Ko so bile premagane otroške bolezni, ki spremljajo vsako veliko delo z začetnimi težavami, so se dela pri regulaciji Ljubljanske razmahnila kar na ves odsek obenem. Odsek, kakor znano, sega od Čevljarskega mosta in pa prav do Špice ter pravzaprav tudi še okrog nje, ker bo zavarovana tudi vsa Špica. Ko bo dodelan ta zadnji odsek, ki ga je prevzelo stavbno podjetje Dukič in drug, ter postavljena električna centrala pod Sempetersko vojašnico, bo vsa Ljubljana skozi naše mesto po neskončnih ovirah in dolgotrajnih odmorih končno regulirana in bo spet veselo stekla skozi naše mesto ter ga poživila z novim življenjem na lepo urejenih nabrežjih.

Pripravljalna dela so se v tem odseku pričela sicer že majnika, nato so se pa postopoma razširila, da sedaj delajo kar na vsej dolgi progi od Čevljarskega mosta pa do Špice. S tem je delo seveda tudi pospešeno in zjamčeno, da bo regulacija gotova ob določenem času.

Najprej je seveda treba strugo poglobiti in povzeti brežine. Za to so pa v odseku od Čevljarskega mosta do zatvornice pod izlivom Gradašice dve možnosti, ki so pa takorekoč omejene zaradi visokih obrežnih zidov in zaradi zatvornice, ki onemogoča izvoz materiala na cesto. Zatvornico je pa treba obdržati, da je struga suha in lahko delajo v njej. Izkopani material je torej treba dvigati na cesto na kakršenkoli način, t. j. z bagrom ali pa z dvigalom. Tu se dela s posebnim dvigalom in k njemu dovažajo izkopani material železni vozički ali hunti, ki jih prevažajo male parne lokomotive, končno pa potegnemo vagončke navzgor po tračnicah po posebnem dvigalu z vrvoj z električno gnanim motalom ali vitlom. Da pa ni treba huntu zamudno vračati po isti progi, jih drugo dvigalo na Krakovskem nasipu spušča v strugo. V strugi jih nalože z materialom, lokomotiva pa polne vagončke potegne po strugi do dvigala na Grudnovem nabrežju.

Med Čevljarskim in Sempeterskim mostom že končujejo izkopom in pričnajo

z betoniranjem struge. Strugo je treba poglobiti za 2 do 2 in pol metra in bo med Čevljarskim mostom in zatvornico pod izlivom Gradašice 24.000 kub. metrov izkopa. Ta izkopani material odvažajo s 60 voznimi in dvema tovornima avtomobiloma po cesti Za Gradom, po Streliški ulici, Resljevi, Masarykovi in Tyrševi cesti na opuščeno pokopališče sv. Krištofa na novo, 40 m široko Linhartovo cesto. Do sedaj so odpegljali že nad 6.000 kub. metrov prsti, torej dobro četrtino vsega izkopa.

Drugi način, kako bi izpraznili strugo, je pa ta, da bi najprej prestavili sedanjo zatvornico od Gradašice prav na Špico. Položili bi od Špice do Čevljarskega mosta v strugi tir, ki bi po njem s pomočjo par-

nih lokomotiv izvažali material na cesto. Ta način bi bil seveda znatno cenejši, ker bi prihranili vse sedanje dvigalne naprave na Grudnovem nabrežju in Krakovskem nasipu, vendar bi bil pa ta način tudi zamudnejši. Z izvažanjem bi bilo namreč v tem primeru mogoče pričeti šele meseca oktobra in bi prišli tako že v jesensko deževje. Z večjimi izdatki je pa podjetje Ljubljani zjamčilo, da bo regulacija do zatvornice ob Gradašici gotova že letos. Ves ta sektor struge dobi betonsko dno.

Da se pa dno struge osuši tudi v drugem delu med Gradašico in Špico, ki je še pod vodo, ter omogoči izvedba regulacijskih del tudi v tem sektorju, so pričeli postavljati novo zatvornico na Špici. Sedaj zabijajo zagatne stene, ki bodo mednje napravili betonski temelj, nanj pa prestavili sedanjo zatvornico od izliva Gradašice. Zatvornica bo tu široka 40 m. Zavarovan je še breg Špice proti Gruberjevemu kanalu, kjer so tudi že pričeli z izkopom in betoniranjem temelja. Takoj nad novo zatvornico je pa na trnovsko stran prestavil Jančar z Jeka svojo čolnarno, poleg njega je pa tudi čolnar Bukovec napravil svojo barako.

Ves ta sektor od Gradašice do Špice pa dobi tako imenovani suhi tlak, namreč tlak iz lomljenega kamna. Zaradi regulacijskih del so že podrli malo barako s trgovino pod Švabičovo ulico in tudi javno stranišče

poleg nje, a do 15. avgusta se mora umakniti tudi tako imenovana Jelovškova šupa, ki je sedaj mestna last in je tam mestna občina uredila več zasilnih stanovanj. Tudi kostanji na Trnovskem pristanu že padajo, ker bo cesta za 1 m in tudi 2 m ter več ožja, da bo čim več prostora za tovorno pristanišče med Jekom in Pruskim mostom, nad Pruskim mostom pa do Špice pa za sportno pristanišče. Bregova bosta urejena po načrtih mojstra Plečnika približno tako, kakor okolica Gradašice, menda pa celo še lepše in slikovitejše.

V sektorju med Gradašico in Špico je pa treba izkopati in očepeljati ogromno materiala, namreč 65.000 kub. metrov. Ker smo pa že prej imeli 24.000 kub. metrov izkopa na prvem delu tega sektorja med Čevljarskim mostom in Gradašico, bo torej treba iz struge Ljubljanske od Čevljarskega mosta do Špice izpeljati okrog 90.000 kub. metrov prsti in kamena! S tem materialom bi napolnili 15.000 navadnih železniških vagonov. Ker pa morajo dolžino vagona računati na 10 m, bi ti vagoni z izkopom iz tega sektorja Ljubljanske stali od glavnega kolodvora v Ljubljani po vsej progi do Maribora ali kratko rečeno, vlak bi bil dolg 150 km in bi imel 15.000 vagonov!

Za izvažanje materiala so pa v tem sektorju zgradili posebno železnico, ki se iz struge dviga po levem bregu k transformatorju na Jeku. Tu gre železnica čez cesto ter med mostom čez Gradašico in zatvornico po provizornem lesenem mostu na Gradaško ulico in teče dalje po levem bregu Gradašice prav do Kolesije. Do sem z močno parno lokomotivo pripeljejo tudi po 25 vagončkov materiala ter ga izkladaajo, da bo vsa cesta in svet okrog igrišča SKJ Jadrana zasut tako visoko, da bo ta svet 1 m višji in nič več močvirjen. Železnica ima seveda tudi svojo kurilnico v Švabičevi ulici.

Večji del struge med zatvornico pri Gradašici in Špico je sedaj še pod vodo in bodo mogli z odkopom pričeti šele, ko bo postavljena nova zatvornica pri Špici. Sedaj povzemajo levi breg na Trnovskem pristanu in material odvažajo po opisani železnici v vagončkih, ki na vsakem nalože po 5 četrtin kub. metrov. Proga sedaj železnice na Trnovskem pristanu bo pa pozneje predelana v izvozno cesto iz tovrnega pristanišča.

Zatvornica na Špici bo predvidoma gotova konec avgusta meseca in šele tedaj se bo v tem sektorju lahko pričelo delo. Sedaj je zaposlenih okrog 180 delavcev in že prej omenjenih 60 voznikov ter dva tovorna avtomobila. Pozneje bo treba v celoti 250 delavcev, vendar pa do dograditve nove zatvornice ne bo treba nič novih delavcev.

Najbolj živahno je na Trnovskem pristanu, kjer najeti tesarji sekajo kostanje, za veje se pa tepo otroci, ki jih vlačijo domov. Odrasli se pa pote z debelimi vejami in kostanjevimi hlodi ter jih vlačijo domov. Opazovali smo možička, ki je tako slaboten in onemogel, da kot mestni revež s stalno podporo ne more prijeti niti za lopato ali metlo, davi je pa čvrsto in naglo vlekel proti domu tak hlood, da se bo vso zimo grel ob njem. Povsod delajo napotje otroci, ki skačejo okrog vagončkov in lokomotive ter tudi med njimi. Delavci ne morejo paziti na otroke in jih neprestano poditi proč, zato pa opozarjamo starše, naj ne puste otrok k železnici, dvigalom in v strugo. Lahko se pripeti velika nesreča, ki so pa zanjo odgovorni edino starši sami, ker svarilne table povsod prepovedujejo dostop in opozarjajo na nevarnost.

Po ovinkih v Grčijo

Solnce je palilo, kakor bi lila lava na filnike, v obcestju je škripalo tisoč in tisoč skrzatov, da je skelelo skozi ušesa in kosti. V meni je pritajeno gorenje, da me je premagala priroda — kako domišljav je vseh človek! Na tihem sem snoval maščevanje in sanjal o zmagi nad njo: nekoč, morda čez nekaj let, se vrnem zopet semkaj — samo zato, da se maščujem in jaz zmagam! Tedaj bom organiziral karavano dvajsetih »tovarov«, in potoval bom z njo čprav ves mesec vzdolž otoka. Karavano bo vodilo deset gonjačev, potovali in nočevali bomo po puščavski, proti soncu se bomo branili z baldahini, proti žejji z dvema hektolitri čistega vina — z dvajsetimi otovorjenimi osli bom premagal to silno hvarsko prirodo... Zakaj bi človek ne bil še enkrat smešen, ko je vendar že tolikokrat bil?...

V grlu in očeh je gorelo, na nič nego na pol pred sabo ni bilo moči misliti.

Nekje v bližini se oglasi živo divje kričanje in udarjanje. Bil je neki mladeček z mulo, ki je bežal na vso moč k parniku, če mogoče pride kak tovor.

Naglo izmenjamo nekaj vprašanj in odgovorov, v naslednjem trenutku se že pozibavata na mulinem hrbtu dva nahrbtnika, in štiri živa bitja, ki se ta čas pač niso v ničemer razlikovala, so se kotalila z divjo blaznostjo navzdol. To ni bila več pot, to ni bila več zemlja in na njej kamenje. To je bilo nekaj kot razrita struga, koder divjajo o nevihtih hudourniki, struga, polna surovih, ostrih skal, lukenj, vdolbin, da je klecala noga v kolenih in gležnjih.

Zavedel sem se na parniku. Ležal sem na klopi, in zibanje broda me je vedno na novo trgalo iz budnosti v ubit sen. Moj požrtvovalni sopotnik mi je prinesel tri steklenice mlačne vode — ker hladne ni bilo mogoče dobiti — ali izpil sem jih skoraj zaporedoma kljub pustoletu okusu.

Mlad častnik na parniku se je zelo zanimal za naju; radovedno si je naju ogledoval, dokler se ni končno dal v razgovor, vedel povedati vse mogoče in nemogoče stvari, dajal množico do-

brih nasvetov za potovanje in se sploh delal važnega. Midva sva bila trudna, in v razgovoru se nikakor nisva mogla razčistiti. Vsaj jaz sem med govorjenjem stalno podremaval.

Izstopila sva v Trpnju na Pelješcu. Tu se je veljalo odpotiti, in dasi sva se oba zaklela, da ne bova več pešala po Dalmaciji, sva se čez dva dni zopet napotila — to pot na krajšo progo: preko peljeških vzpetosti na drugo stran polotoka: v Orebič.

Trpanj je simpatičen kraj, toda brez tučev. Morda domačini ne skrbijo za glas letovišča, morda odvrta tuje skromna hrana, ki jo pa računajo prav tako kakor drugod v letoviščih. Enoličnost hrane je toliko, da se dva dneva s težavo spremenijo jedilni list.

Pristanišče je zavarovano pred valovi odprtega morja z velikimi skalami, in človek ima tu neizbežen občutek varnosti. Če bi bilo tu boljše poskrbljeno za hrano, bi kraj vsakomur in povsod priporočal, ki hoče lepo prebiti poletje na morju.

Pot čez Pelješac ni bila mnogo lepša od hvarске, krajina je bila le bolj ohljudena. Vručica Donja, Vručica Gornja — bila je nedelja, in malo pred prihodom tjakaj naju je dohitel mlad fant inteligentnega videza, z opranimi, toda nezlikanimi blečami in prav takšno srajco. Vedel je povedati vse mogoče, največ o najvišjem vrhu Pelješca — Monte Vipero (961 m), ki mu pravijo domačini Zmajar, ker biva na njem strašno mnogo kač. Bojda tudi take, ki jih doslej zoologija še ni registrirala, in nemški profesorji zivalstva so precej pogosti gostje tu.

V Vručici Gornji smo morali počakati, da je don Ante končal z mašo. Preden je prišel, ga že mladi mežnar ali kar koli že je bil, obvestil o nama. Njegova »nevjestica«, kakor nazivajo tu farovško kuharico, nama je prinesla četrti litra vina — kako skromna mera za Dalmacijo! — in vedro vode. Medtem, ko sva pila rdečo pobarvano vodo, sva morala častiljivemu donu razložiti, kako in kaj je s potovanjem. Bil je s poljanili in navodili in nasveti vse preveč radodaren; govoril je zdržema o vsem mogočem, skritiziral Dubrovnik, da bi človek po njegovih besedah sodil, da je to mesto najbolj zavržena luknja sveta, in dal v nič tudi mnoga druga

mesta, ki so ponos Dalmacije. Kadar mu je kdo izmed naju hotel zavreti tok besedi, da bi prišli v stvaren razgovor, je iztegnil roko kakor na prižnici, češ: »Molčite zdaj vi, zakaj jaz govorim!«

Štirikrat nama je razložil pot do »Jerebiča«, tako da sva bila čisto zmedena, ko sva odhajala. Če bi obnovljala v spominu njegova navodila, bi bila gotovo zašla; prepustila sva se rajši svojemu instinktu, in kmalu sva se začela spuščati v dolino.

Nebo se je oblačilo, Monte Vipera je pred nama sanjal v mračno višavje, in prve kaplje so padle na polna čela. Ko se je pod nogami razprostrl razgled na morje, Korčulo, otočje in italijanski Lastovo — eden najlepših pogledov v nižavo, kar sem jih videl — nama pride nasproti mlad kmečki fant, ki je takoj izvel steklenico vina in jo nama nudil. Še preden sva pozdravila, in kričal, kakor da govori na kilometrske daljave:

»Pijte, pijte bevand! Je bona, bona, ima polovico akve unutri«, je odmeval njegov glas v italijansko spakedrani hrvatiščini.

»Imaš cigaru«, je spet zabučalo po ušesih.

»Imam.«

Ves vesel zgrabi cigareto in jo skoro do polovice porine v usta, da mu vendar kdo ne ukrade nenačejane slaščice.

Ob slovesu mu porinem v roko še nekaj cigaret, in on nama ves v ognju začne pripovedovati o neki bližnjici, ki je po nji moči v po ure priti v Orebič. Stal je na grebenu in zrl za nama, dokler nisva izginila v grmčju v dolini. Iz neznanih daljav se je razlegal njegov glas, ki je govoril o poti. Prislunhnila sva in razumela, zakaj je navajen tako glasno kričati.

Ko sva stopila na cesto, ki obkroža zaliv, zopet sijalo solnce. Zavila sva takoj k morju se v skromni senci, vsej preluknjani s solnimi žarki, dobodrega najedla in napila, nato pa sva trudne ude predala mehkim valovom.

Morje je osveževalo, krepilo in ljubilo telesi, ki sta se mu predali. Čudežna je moč morja, je čutilo telo, ki je podrlatevalo v sladkem počivanju na obali.

Hiše Orebiča, kraja z eno najlepših plaž v Dalmaciji, so začele rdeti v odsvetih večernega solca.

Marijan Fuchs

Odmevi

O stališču Italije v habsburškem vprašanju javlja rimski dopisnik »Münchener Neueste Nachrichten« svojemu listu: »V zunanjih diplomatskih krogih v Rimu smatrajo nevarnost nenadne zasedbe avstrijskega prestola po Otonu Habsburškem, za izredno veliko. Po posredni ukinitvi habsburških zakonov, čemur ni dotedaj — z izjemo časopisnih protestov — sledila nobena direktna nota Male antante avstrijski vladi (ugovore pariškega časopisja smatrajo tu le za pomirjevalen manevar nasproti francoskim zaveznikom), bodo zdaj po tukajšnjih informacijah tvegali na Dunaju odločilni korak, do katerega naj bi prišlo v zadnjem tednu avgusta — v senci velikih italijanskih jesenskih manevrov pri Boenu in Udinah.«

Pod naslovom: »Društvo narodov iznad vseh konfliktov« razpravlja francoski senator Henry Lémery v pariškem listu »La Tribune des Nations« o pomenu zvezne institucije in ugotavlja: »Vselej, ko se pojavi neka mednarodna težkoča, so že kar v modi ugibanja o nepopolnosti posledicah, ki jih taka težkoča utegne imeti za Društvo narodov, kakor tudi prerokovanja o težki krizi, znaniki njenega razsula. Toda vse to je zelo v škodo splošnemu miru... Nedvomno, DN je samo delno izpolnilo svojo prvotno misijo in morda res nosijo odgovornost za to te čudne spremembe pri najbolj gorečih njegovih pobornikih. Dasi je dejansko brez pozitivnih sredstev za akcijo, sredstev, ki so mu bila obljubljena, je navzlic temu igralo svojo moralno vlogo — edino, ki mu je ostala — in formule pomirjenja in sprave, ki jih je privedlo do zmage, so imele v tem pogledu še večje zasluge.

DN nima suverene oblasti, ki bi bila nad suverenostjo vsakega izmed njegovih članov. Ono je samo forum, kjer vsak lahko iznese svojo zadevo popolnoma neodvisno, je organizem zblizanja in sprave, ki mu nobena stroga postava ne omejuje področja in ki vselej lahko služi za ublažitev nasprotij, kakor tudi zato, da izboljša rešitve in jih napravi proznejše in večjega upoštevavanja vredne od nacel, ki jih je poklicana braniti. Njena uradna naloga je skromna, zato pa je njena oficiozna (napoluradna) funkcija ogromna.«

O industrijskem sodelovanju med državami Male antante razpravlja »Gospodarska Politika« (Praga), ki piše med drugim: »Poleg organizacije meddržavne izmenjave blaga se zdi trenutno posebno važen sporazum o odgovarjajočih predpogojih za industrijsko delavnost v okviru držav Male antante. Bilo bi danes zelo nujno potrebno urediti režim industrijskih podjetij posameznih držav Male antante na ta način, da bi bile vsem v postev prihajajočim podjetjem predpisane povsem točne pravne norme za njih delavnost na področju druge države, da bi mogla tako v miru nadaljevati obnovitveno delo v interesu gospodarske Male antante.

O vprašanju naslednika pokojnega Pilsudskega je pred dnevi v krogu senatorjev in poslancev vladne večine govoril poljski ministrski predsednik Slawek, ki je med drugim poudaril: »Zaman bi danes iskali drugega človeka, katerega moralne lastnosti bi bile enake onim, ki jih je imel pokojni Pilsudski. Položaj na Poljskem je danes drugačen, kakor je bil v naslednjih letih, ko je moralna avtoriteta Pilsudskega predstavljala edino pravico na Poljskem. Nova ustava zdaj jasno določa kompetence državnih organov, kakor tudi pot, po kateri bodo ti organi izvoljeni. Ustava jasno govori o dolžnostih in kompetencah predsednika republike in določa tudi, kako bo izvoljen. Odslej bomo vladali na Poljskem v okviru ustave in ne bo nam več potrebna avtoriteta, ki bi vladala izven ustavnega okvira.

Virginio Gayda, glavni urednik rimskega »Giornale d'Italia«, ki je, kakor znano, v najboljših stikih z italijanskim zunanjim ministrstvom, objavlja v »Neue Zürcher Zeitung« z dne 8. t. m. uvodnik o podnavskem paktu, katerega vodilna nit je ponavljanje ugotovitve, da sta Francija in Italija glede avstrijskega vprašanja popolnoma sporazumni, in to že od italijansko-francoskega sporazuma v Rimu z dne 7. januarja t. l. Zanimivo je nadalje tudi to, da smatra Gayda, da je ideja podnavskega pakta propadla pred vsem po krivdi Male antante, ki da je hotela prvotno zamisel pakta o medsebojnem nevmesavanju razsiriti še na ločene pogodbe o medsebojni pomoči. Izvajanja, ki so za uradno italijansko stališče v avstrijskem vprašanju neavdomno avtentičnega pomena, zaključuje Gayda s temile značilnimi besedami: »Danes moremo misliti kvečjemu le na podnavski pakt o nevmesavanju, ki bi ga bilo mogoče izpolniti v danem primeru z enostavnimi dvostranskimi konsultativnimi pakti. Če pa tudi do tega ne bo prišlo, ni še nobenega poudara za vzemirjenje, saj obstoji vendar italijansko-francoski sporazum, ki bo, če ga bo Velika Britanija vsaj moralno podpirala, tudi funkcionalna.«

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

Sport

V nedeljo zopet liga!

Naš ligaš ASK Primorje je zadnje čase igral zapovrstjo zunaj, na tujih igriščih. V Beogradu sta bili dve tekmi, sledili sta tekmi v Zagrebu in zadnjo nedeljo v Sarajevu. Izkupiček je bil iz vseh teh tekem dokaj pičel. Jugoslaviji je vzel eno točko, to je vse!

Toda z domačim igriščem računajo ne le šibki klubi, z njim kalkulirajo tudi najmočnejši. Zato se ni čuditi, če je moralo tudi Primorje kloniti na tujih terenih. Zrebo je pač nanesel, da je moralo igrati kar pet tekem na tujih zemljiščih, in to se naravno pozna tudi na morali.

Zdaj bo drugače. Primorje igra prihodnje tri nedelje tri tekme zapovrstjo v Ljubljani, doma, na lastnem igrišču, pred lastnim občinstvom. Stvar bo torej drugačna. O tem smo globoko prepričani, kajti brezmejna smola bi morala otepati našega ligaša, če bi tudi tu odpovedal.

Za začetek bo v nedeljo osiješka Slavija v Ljubljani. Klub je pretečeno nedeljo remiziral z Gradjskim v Zagrebu in torej dosegel isto, kar Primorje pred tedni z Jugoslavijo v Beogradu. Slavija je torej močno moštvo in ker tudi njej gre za biti ali ne biti v ligi, je jasno, da bomo v nedeljo prisostvovali odlični igri, morda tako napeti, kakršne še letos gledali nismo.

Primorje igra zdaj še 4 tekme. Če bo sreča mila, pomeni to 8 točk in s tem srečne počitnice do nove lige. Že v nedeljo bomo videli, ali se bodo ti zadnji upi uresničili.

Medklubske kolesarske dirke

Na dirkališču ŽSK »Hermesa« priredi v praznino 15letnice obstoja kluba »Hermesa« kolesarska sekcija v nedeljo, 14. t. m. ob 16. medklubske kolesarske dirke. Program je zelo zanimiv in bodo nastopali najboljši naši cestni in dirkališni dirkači.

Ljubljana, 11. julija.

Kakor so pred tednom polagali svoj račun o vsakoletnem delu v svojih organizacijah jugoslovanski meščanski učitelji v dvorani Delavske zbornice, tako so se danes dopoldne zbrali tu tudi delegati jugoslovanskega učiteljskega združenja za Slovenijo, da preenijo svoje dosedanje delo in postavijo primerne smernice za bodočnost.

Zapisan globoko v srehi.

V olivritnem govoru na vse zborovalce, ki so polnoštevilno zasedli dvorano, se je predsednik gospod Ivan Dimnik najprej spomnil dogodka, ki je zadel ves narod in državo z izgubo Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ne bom našteval, je izjavil g. predsednik, njegovih velikih del, ker vem, da so nam zapisana globoko v srehi, pozivam pa vas, da tudi današnji zbor počasti njegov spomin z enominutnim molkom. (Enominutni molk, nato pa so vsi vzklili: Slava mu!) Istočasno nas je z radostjo navdala zavest, da je nasledil prestol velikega pokojnika Njegov prvenec, član slavnega doma Karadjordjevičev Nj. Vel. kralj Peter II. Vsi smo z radostjo pozdravili to dejstvo. On je naša nada pri izgraditvi in obrambi naše ljubljene domovine. Njemu naj velja naš klic: »Živel Nj. Vel. kralj Peter II. — kralj Jugoslavije!« (Vzkliki). Nato je predsednik prešel na dnevni red V. banov. skupščine Jug. učit. ud. — sekcije za dravsko banovino. Vse dosedanje delo je šlo v smeri utrjevanja Združenja in za doseg njegovih ciljev. Tudi namen današnjega zborovanja je sistematično obravnavanje skupnih učiteljskih vprašanj. Program združenja je, gojiti predvsem misel sloge v znamenju pomirjenja, da bo učiteljski stan na znotraj utrjen in krepak. Namen celotnega združenja je enotna stanovska organizacija, ki naj združi vse zdrave sile za narodno blaginjo. Društvo mora ostati na stanovskem stališču, ne smejo pa v njem vladati strankarski interesi.

V društvu velja svoboda vesti in misljenja ter enakopravnost članov.

Vsak član je odgovoren za svoje dejanje Udruženju in stanu. Poudariti moramo potrebo dvigovanja morale: članstvo mora stremeti po lastni vzgoji in k uravnomu preročenju, da se društvo na znotraj uredi in da pride v društvu do veljave stanovska zavednost, discipliniranost in red. Stanovska zavest pa mora biti zgrajena na priznavanju osnov vsakega npravnega prepoda: resnice, pravice, poštenja; učitelj je prav tisti, ki ima dolžnost, da zagovarja ta načela tudi pred javnostjo, zlasti pa ne sme vsakokrat vklanjati tilnika zaradi vidika dvojne morale. Vsak posameznik je odgovoren stanu in celoti, kadar kvari visoko idejo: učitelja. Člane je treba vzgajati k samostojnemu mišljenju, varovati svobodo stvarne kritike. Tudi učitelji morajo danes priznati princip stanovske demokracije: upoštevanje pametne, zdrave opozicije. Učitelj se mora zavedati, da njegovo delo ne sme biti pristransko, tako da bi služilo samo enemu, drugemu pa ne, ampak mora zmerom deliti usodo s svojim narodom. Naloga učiteljskega je, da širi med narod zdrav optimizem, da dviga vero v državo, katere more nuditi s svojimi prirodnimi bogastvi narodu vse blagostanje.

Z zdravim optimizmom bomo ozdravili kar je nezdravega in kar ni v redu.

Cilj našega stanu je: onemogočiti kvarne vplive dnevnih politik na šolstvo in prosveto in da lahko zastopa interese stanu in šole splošno vsakemu režimu. Nacionalna smer Združenja se mora kazati v delu in jačanju osebnih stikov za duhovno življenje in spoznavanje skupnih

Hermesovemu dirkaču Slavku Hambergerju, ki si je minulo nedeljo priboril naslov juniorskega državnega prvaka, je s tem odklenalo nastopanje v juniorski skupini in ga bomo od zdaj naprej videli boriti se le v višji kategoriji prvorazrednih. Tudi nagrade, za katere se bodo fantje v nedeljo kosali, so lepe in vredne borbe. To pot se bo šlo tudi za prehodni pokal bivšega gospoda župana mesta Ljubljane, ki si ga je prvič priborila »Sava« in ki si ga mora klub, kateremu naj bi ta pokal prešel v trajno last, priboriti dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Za pokal se ne vozi posebna dirka, temveč se sešteje vse točke vseh programskih dirk, razen 1. in 7. in klub, ki si s svojimi dirkači pribori največje število točk, je zmagovalec za pokal. Ker je program prireditve res privlačen in je vstopnina razmeroma nizka, se je nadejati kar najboljše udeležbe.

Japonski lahki atleti v Evropi

Japonski lahki atleti bodo prišli tudi letos z močno ekipo v Evropo, kjer se bodo predvsem udeležili študentskih svetovnih prvenstev, ki bodo od 10. do 15. avgusta v Budimpešti. Naslednja sestava moštva in pa rezultati, ki so jih dosegli doma, nam bodo najasneje pokazali moč azijskih gostov:

100 m: Tamigusi — 10,4, Suruki 10,6, Harada — 10,7;
800 m: Acki — 1:54;
1500 m: Tanaka — 3:59,2;
5000 m: Muraša — 15:35,8;
110 m (zapreke): Murakami — 14,6;
400 m (zapreke): Išihera — 55,0;
skok v višino: Tanaka — 2,01 m; Azakuma — 2 m;
skok ob palici: Nišida — 4,30 m; Ohe — 4,20 m;
skok v daljino: Taima — 7,55 m;
kopje: Nagas — 68,59 m;
disk: Kikomoto 44,76 m.

Zborovanje učiteljev

Nacionalno je vsako pozitivno delo, ki gradi našo narodno in državno skupnost

nalog učiteljstva iz vseh delov države. Nikomur ne smemo dopuščati, da jemlje nacionalizem v zakup ter ga istočasno odreka drugim. Nacionalno je vsako pozitivno delo, ki gradi našo narodno in državno skupnost.

Udruženje zato obsoja in pobija vsako nacionalno sumničenje in ovajanje, ker je negativno in pravno škodljivo.

Vsak nacionalizem, ki je grajen na brutalni sili, na rušenju socialne pravčnosti, je nezdrav nacionalizem. Zato je upravičena zahteva, da se uveljavi načelo, da učiteljstvo zastopa strokovno mnenje tudi v javnosti in ima besedo v šolskih odborih, občinah, v banovinskih zastopstvih in celo v najvišjem narodnem zastopništvu v državi. Pri namestitvah mora Udruženje braniti moralne in pravne temelje v osebnih zadevah in stremeti za tem, da pridejo poštene ljudje na odločilna mesta.

V boju za skupno delo se morajo Udruženi učitelji združiti z ostalimi učitelji in uradnikom ter ustvariti Zvezo vsega učiteljstva od najnižjih do najvišjih šol.

Udruženje pa si je postavilo za nalogo, da bo gojilo zveze z učiteljskim Udruženjem slovenskih in ostalih držav. Delo Udruženja v prošlem upravnem letu je šlo za notranjo izgradnjo Udruženja, v bodočem pa bo treba rešiti nujna vprašanja stanovske, šolske in prosvetne politike.

Odseki

Po predsednikovem govoru so bili določeni odseki, da razbremenijo delo glavne uprave: odsek za reformo učiteljske izobrazbe, pri kateri gre za reformo praktičnih učiteljskih izpitov in odsek za nove učne knjige, ki naj bi razpravljali o sestavi novih učbenikov; odsek za javno delo in za nadaljevalno šolstvo; odsek za strokovni tisk, ki obsega list »Novi rod«, Mladinsko Matico, Popotnika in Prosveto; odsek za nova pravila, odsek za poslovnik za zborovanje, za začasno razsodišče in socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja; odsek za obmejno šolstvo; odsek za gospodarske ustanove; stanovsko politični odsek; gospodarski odsek in odsek za sestavitev resolucije.

Iz tajniškega poročila posnemamo: V poslovnom letu 1934/35. je imela sekcija JUU 14 sreskih društev z 3519 učitelji in učiteljicami. Če primerjamo število vsega učiteljstva v banovini 4127 in stanje članstva sekcije, vidimo, da je še 608 učnih moči neorganiziranih.

Učitelji zahtevajo stalnost, kajti ta je najosnovnejši pogoj za šolski napredek in za uspešno delo učitelja med narodom.

Najtežje obenti učiteljstvo zlasti to, da se vsa boljša mesta oddajajo takoj in se razpisujejo po pretežni večini le slabša mesta. Vsa tudi boljša mesta naj se oddajajo le z razpisom, da se članstvo zaščiti pred zlorabami. Učitelje družinske ofete in matere bi bilo radi šolanja otrok premestiti na boljša mesta. Učiteljstvo ima tudi po zakonu pravico do naravnih stanovanj, kuriva in stanarine. Učitelji, dodeljeni na delo meščanskim šolam doslej tudi niso bili še na jasnem glede stanarin. Je pa še mnogo drugih vprašanj, ki jih bo obravnavalo jutrišnje zborovanje.

Omenimo še iz blagajniškega poročila proračun za leto 1935/36., ki znaša 8.382.720 Din stroškov za »Učiteljskega tovariša«, »Prosveto«, vodstvo organizacije, upravo in poštnine in 366.500 Din kritja. Samo za Mladinsko matico pa znašajo izdatki 337.500 dinarjev.

Danes popoldne so zborovali in določili sklepe odseki, zvečer je o sklepih razpravljala plenum, v soboto pa je debata o resoluciji.

Sokolstvo

Slovanska sokolska armada se zbira...

Sofija, 10. julija.

Od snoči je prestolnica bratske Bolgarije postala pravcato taborišče slovanske sokolske armade, ki se zbira k VIII. zletu bolgarskih Junakov. Iz vseh strani bolgarske zemlje vozijo v Sofijo posebni vlaki z bolgarskimi Junaki in Junakinjami. Vse mesto je v zastavah in zelenju. Ponoči je prispel prvi sokolski vlak iz Jugoslavije. Na kolodvoru je bil jugoslovanskim Sokolom priredjen svečan in bratski sprejem. V imenu uprave Saveza bolgarskih Junakov je pozdravil jugoslovanske Sokole br. dr. Minev. Sprejema sta se udeležila tudi jugoslovanski odpravnik poslov našega poslanstva g. Božović in novinarski ataše g. dr. Pavle Jevtić.

Davi je prispel preko Lom-Palanke češkoslovaški sokolski vlak, ki je pripeljal nad 600 Sokolov pod vodstvom podstaroste ČOS br. Truhlara. Sprejem je bil nadvse bratski in prirčen. Vojaška godba je zaigrala češkoslovaško himno, ogromne množice naroda pa so navdušeno pozdravljale češkoslovaške Sokole in Sokolice.

S popoldanskim vlakom je prispel v Sofijo II. namestnik staroste Saveza SKJ br. Gjura Paunković, ki so ga pričakovali člani uprave bolgarskih Junakov, odlični predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter zastopniki češkoslovaškega Sokolstva. Čim se je pojavil br. Paunković na peronu kolodvora je vojaška godba zaigrala jugoslovansko himno, nakar ga je pozdravil I. podpredsednik Saveza bolgarskih Junakov br. Dimitrije Lazov. Br. Paunković se je toplo zahvalil za bratski sprejem in poudaril pomen iskrenega sodelovanja med bolgarskimi Junaki in jugoslovanskimi Sokoli. Potem se je formirala velika povorka z vojaško godbo, gost špalir občinstva pa je priredil br. Paunković navdušene ovacije.

Ob 16.30 je prispelo v Sofijo pod vodstvom staroste poljskega sokolskega Saveza br. Adama Zamojskega 200 poljskih Sokolov, katerim je bil prav tako priredjen veličasten sprejem. Jutri zjutraj prispe ob 7.35 posebni vlak z jugoslovanskimi Sokoli iz župe Beograd, nakar bodo sledili ostali. Pri vseh vlakih bodo prirejani jugoslovanskim Sokolom svečani sprejemi.

Pred praznikom viškega Sokola

Naše marljivo Sokolsko društvo se vesno pripravlja za svoj praznik, ki bo v nedeljo 14. t. m. in na katerem hoče pokazati sadove in uspehe trdega sokolskega dela v telovadnici. Vsi od delki od najmlajših do članov vežbajo vsak večer v telovadnici ali na letnem telovadišču, da bo nedeljski nastop čim lepši in boljši. Zato upravičeno pričakujemo, da bo občinstvo, zlasti pa sokolsko članstvo iz Ljubljane in bližnje okolice pohitelo v nedeljo na praznik viškega Sokola, da ga tako moralno, pa tudi materialno podpre pri njegovem delu. Letošnji nastop je tem pomembnejši, ker hoče društvo z dohodki nastopa prirediti končno vendar s prepotrebno adaptacijo Sokolskega doma, ki ne odgovarja več današnjim potrebam in razmeram. Ponovno bratsko vabimo vsa bratska društva, viški Sokol se je letos že večkrat odzval vabilom drugih društev, da v nedeljo v čim večjem številu v krogih pohite na Vič. Na svidenje!

Iz telovadnega sveta

Iz češkoslovaškega Orla. Glavni organ češkoslovaških Orlov »Orle« še vedno napada predlog, da si je načelno že osvojen, da se ustanovi Tyršev telovadno-vzgojni zavod. S svojimi prav neokusnimi in prostaškimi napadi postaja že smešen. Prosvetni odbor Orla razmišlja tudi o uvedbi izpitov za prosvetarje, kakor je to za prednjake. V dneh evharističnega kongresa v Pragi, so se tudi Orli v krogih udeležili verskih svečanosti. V Trnavi bodo priredili ta mesec dvodnevni tečaj za vodnike vojaške vzgoje v Orlu. Prihodnji vseorlovski zlet namenjajo prirediti leta 1937. Kraj zleta še ni določen.

Radio

Petek, 12. julija.

Ljubljana: 12.00 »Car in tesar« (plošče), 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 valčkova ura (plošče), 14.00 vreme, spored, borza, 18.00 za ples in boljšo voljo (plošče), 18.50 nekaj zabavnih besed (V. Bitenc), 19.10 čas, poročila, spored, vreme, obvestila, 19.30 nacionalna ura: Nacionalna vzgoja mladih deklet (dr. Marija Ilie-Agapova), 20.00 prenos iz Zagreba, 21.30 čas, poročila, spored, 22.00 mandolinistični sekstet izvaja »Zvoki iz solne Spanije«.

Zagreb: 20.00 vokalni koncert, 20.30 komorni koncert Brandlovega tria.

Beograd: 20.00 klavirski koncert.

Tuče postaje:

Berlin: Schubertova simfonija v E-duru. Remünster: 20.05 stare narodne pesmi, 20.20 iz starih časov, 20.40 radijski orkester. Bratislava: 20.05 pesni refreni in slovaške pesmi. Frankfurt: 20.55 pokrajina govori, 21.30 vokalni in orkestralni koncert. Haizen: 20.05 orkestralni koncert, 20.30 vokalni solo, 20.40 orkestralni koncert, 21.00 vokalni solo, 21.10 plošče. Leipzig: 21.00 pester zabavni koncert, 22.00 poročila, 22.20 klavirski kvintet. Luxemburg: 20.45 orkestralni koncert, 21.45 vokalni solo. Milan-Trst: 20.40 komedija. München: 20.55 orkester in orgle. Praga: 20.25 melodije, 20.45 »Marina Antoneta«, zvočna igra. Rim: 20.40 pester koncert. Varšava: 21.00 simfonični koncert. Dunaj: 20.05 zvočna igra »Demant kralja duhove«, 22.20 Lehar-Kalman, Eysler: koncert radio orkestra.

Prijatelji in somišljeniki! Sklicujte se pri svojih nabavkah na oglese v našem listu!

Kako je s sadno letino?

Ze pred mesecem smo ugotovili, da ni tako hudo, temveč znatno boljše, kakor smo zavpili po tisti hudi slani 2. maja. Poročila za mesec junij, ki nam jih je prijazno dalo na razpolago Sadjarsko in vrtnarsko društvo, nam pa pričajo, da se je letina na nekaterih krajih banovine še zboljšala, drugje pa zaradi bolezni in zajedcev tudi znatno poslabšala. V splošnem bomo imeli dosti prav lepih jabolk, zlasti pa poznih, zato imamo pa na drugi strani največje skrbi, kako jih bomo v inozemstvu spravili v denar. Tudi grozdje dobro kaže, edino cene za vino nočejo iti navzgor. S hruškami je slabo in prav tako tudi s slivami in češnjami, marelicami in breskvami, skoraj nič pa ne bo orehov, ki jih bodo imeli le v visokih legah na Gorenjskem. Kako je s češnjami, skušamo najbolj ljubljanci pri visokih cenah na trgu.

Če pregledamo prereze posameznih srezov in upoštevamo poročila iz treh krajev posebnih srezov, je pragozda sadne letine precej dobra. V brežinskem srezu kažejo jabolka dobro, trta srednje, vse ostalo sadje pa slabo in prav slabo. V celjskem srezu so jabolka dobra, trta se je pa od srednjega stanja povzpela na dobro, a ostalo sadje je prav slabo in ga takorekoč ni nič. Tudi črnomeljki srez ima le srednja jabolka in tudi s trto ni boljše, slabo pa tudi z drugim sadjem. V Prekmurju v srezu Dol. Lendava so jabolka in trta srednja, drugo pa slabo. V gornjegrajskem srezu so se izgledi celo poslabšali, da kažejo jabolka le srednje, zato bodo pa imeli tudi srednje letino hrušk, češpelj, sliv in breskev. V kamniškem srezu kažejo jabolka dobro, vse drugo pa slabo. V kočevskem srezu kažejo jabolka prav dobro in dobro tudi hruške, ostalo pa srednje, le orehov ne bo nič. Za konjiški srez smo pred mesecem lahko za jabolka poročali prav dobro letino, sedaj se trta pa stanje poslabšalo na dobro, zato pa tudi trta kaže dobro, ostalo je pa slabo in prav slabo. Tudi v kranjskem srezu se je stanje jabolk poslabšalo na srednje, zato imajo pa visoke lege prilično mnogo orehov, ostalega sadja pa le prav malo. Enako je v škofjeloški okolici, kjer kažejo jabolka dobro, kakor tudi vse drugo sadje in tudi orehi, le češnji ni dosti. Krški srez nam naznanja celo prav dobro letino jabolk in tudi

dobro letino grozdja, srednje za breskve, slabo pa za marelice in slive. V Krškem in na Vidmu upajo celo na prav dobro letino grozdja, če ne bo toče. Tudi v laškem srezu je dobro z jabolki in grozdjem, ostalo je pa slabo. V litijem srezu so jabolka še vedno srednja, ostalo pa je slabo. Na ljubljanskih vrtovih kažejo jabolka dobro, ostalo pa srednje in slabo, orehov seveda v tej nižini ni nič, ker nam vse pobere megla in slana. V okolici so jabolka prav dobra, ostalo pa kaže srednje. V ljubljanskem srezu bodo imeli srednje letino jabolk, zato bodo pa zlasti pozna žlahtna jabolka tem lepša, a prav dobro kaže tudi grozdje. Prav malo je hrušk in drugega sadja. Tudi logaški srez pričakuje dobro letino za jabolka, srednje pa za ostalo sadje, a žiri prerokujejo imenitno letino za grozdje. Ta brajda gotovo ne bo veliko vplivala na ceno vina. V srezu Maribor-levi breg se je pa stanje zlasti v Slovenskih goricah zelo poslabšalo, kjer naznanjajo za jabolka le slabo letino, v ostalem okraju pa srednje. Vino kaže v vsem okraju dobro. Tudi srez Maribor-desni breg ima le srednje izgleda za jabolka, za vino pa tudi dobro. V metliškem srezu kažejo jabolka prav dobro, ostalo je pa slabo, razen trte, ki je dobra. Tudi srez Murska Sobota kaže dobro za jabolka in grozdje, ostalo je pa srednje ali slabo. V novomeškem srezu so se jabolka popravila na dobro in prav dobro in srednje kaže tudi ostalo sadje, dobro pa kaže tudi grozdje. Tudi v prevalskem srezu kažejo jabolka dobro, vse ostalo pa slabo. Ptujski srez upa na dobro letino prav lepih jabolk in na prav dobro letino grozdja, ostalo je pa vse slabo, a breskev ne bo nič. Iz radovljanskega sreza sadjereji še niso utegnili poslati poročil, prejšnji mesec je pa kazalo srednje in tudi orehov bodo imeli nekaj v višjih legah. V slovenjegrajskem srezu so jabolka dobra, drugega pa ne bo nič, razen grozdja, ki kaže srednje. Šmarje pri Jelšah naznanja celo prav dobro letino za jabolka in dobro letino za grozdje, z ostalim sadjem je pa slabo.

Jabolk in grozdja bomo torej imeli dovolj, sedaj pa nastane vprašanje, kako bomo pridelek spravili v denar.

selnih. Lani v istem mesecu se je bilo to šte-
vilo povečalo. Letos je padlo v juniju za 142.000.

— Za napredek domačega svilarstva. Mini-
ster za kmetijstvo je izdal podrejenim orga-
nom odlok, naj pospešujejo svilarstvo.

— Drž. nadzorstvo nad bankami v Belgiji. Službeni list je objavil novo uredbo o državnem nadzorstvu nad poslovanjem bank. Kakor je znano, je bila ta uredba napovedana že v pro-
gramski deklaraciji vlade van Zeelanda.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 11. julija. (S primo Narodne banke.) Amsterdam 2960/30 do 2974/90, Berlin 1749/20 do 1763/08, Bruselj 732/75 do 737/82, Curih 1424/22 do 1431/29, London 215/13 do 217/19, Newyork 4306/45 do 4342/77, Pariz 287/92 do 289/36, Praga 181/62 do 182/72, Trst 357/17 do 360/26.
Curih, 11. julija. Beograd 7—, Pariz 20/25, London 15/145, Newyork 305—, Bruselj 51/50, Milan 25/1375, Madrid 41/90, Amsterdam 207/85, Berlin 122/95, Dunaj 57/65, Stockholm 78/10, Oslo 76/10, Kopenhagen 67/65, Praga 12/75, Varšava 57/80, Atene 2/90, Carigrad 2/48, Bukarešta 2/50, Helsingfors 6/68, Buenos-Aires 0/8075.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 11. julija. Inv. pos. 1921 80 do 81, 7% Bler. 77 do 78, 8% Bler. 67 do 68, Obv. drž. hip. banke iz leta 1927 74 do 75, Agr. obv. 1921 46 do 47, begluške obv. 63 do 64, obv. slab. posojila 1931 80 do 81.

Zagreb, 11. julija. 7% inv. pos. 81—82—81/25, vojna škoda 369—372—370, 4% agr. obv. 47 r, 7% Bler. 67/50 do 68, 8% Bler. 77/50 do 78, 6% begluške obv. 63—63/50—65, Agrarna priv. banka 226 do 230, Dunaj-Zagreb klir. 875/50 do 885/50 do 880/50, Dunaj-Beograd klir. 885—875, Grčija-Zagreb klir. 35/40—36/10—35/75, Grčija-Beograd klir. 35 pon., Priv. klir. London-Zagreb 233/67—235/27—234/47, Priv. klir. London-Beograd 233/75, Priv. klir. Madrid-Beograd 610 pon., Trboveljska 91 do 100, Sečer Osijek 135 do 135.

Beograd, 11. julija. 7% drž. inv. pos. 82/25 do 81/50, 4% agr. obv. 47/25 do 46/50 (47), 6% begluške obv. 65/75 do 65/25 (65/50), vojna škoda prompt 372 do 371 (372 do 371), ultimo sept. povpr. 370 (371), 7% Bler. povpr. 68, Drž. hip. banka 76 do 73, Narodna banka 5850, Agr. priv. banka 229/50 do 228/50 (229/50 do 229).

BLAGO

Ljubljana, 11. julija. Koruza: franko vagon bačka postaja 78 do 80, franko vagon banatska postaja 76 do 78, činkvanti, franko vagon bačka postaja 110 do 112/50. Oves: franko vagon slavonska postaja 100 do 102, Pšenica: franko vagon bačka postaja 122/50 do 125, franko vagon

banatska postaja 120 do 122/50, Mlevski iz delki: Moka: pšenična Og, banatska postaja 205 do 215, pšenična Og, bačka postaja 200 do 210, pšenična 2, bačka postaja 180 do 190, pšenična 5, bačka postaja 160 do 170. Orobi: pšenični, franko vagon bačka postaja 100 do 105.

POVPRAŠEVANJA

Ljubljana, 11. julija. Smrekove foderine v različnih merah. Ia. parjene bukovne frize, suhe in sveže, od 40 cm naprej, 27 mm. 8—12 cm. Ia. rezana lipovina. Ia. orehovi hlodi in oreh. boules. Javorjevi hlodi do 2/40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, cilindrični, ravni, za furnir. Borov rezan les v različnih dimenzijah. bosanski in štajerski les, približno 310 m³, Ia., brez grč. Tesani trami 10/10, 10/13, 13/16, 4 do 10 m. Paralelno ostrorobo rezane deske III/IVa, 48 m/m od 17 cm naprej in 28 m/m 16 cm širine. 4—8 m. 150 m³ testonov 20 m/m. 2.25 m. 10 cm naprej I/II/III monte. 1 vagon javorjevega rezanega lesa I/IIa. Lipov rezan les I/IIa, 50 do 100 m/m, ev. v debelejših dimenzijah. Orehovina Ia, 35 cm Ø, 1/40 m naprej. 3 vagon buk. friz Ia, 26 m/m. 6—7 cm. 35—50 cm. Brestovina I/IIa, 22 cm naprej, 40—100 m/m. 2—5 m. Lipovina ca 50 m³ I/IIa, od 20 cm naprej, 50—100 m/m. 2 do 5 m. I/IIa jesenovina, od 20 cm naprej, 50 do 100 m/m. 2—5 m. Beli javor I/IIa, od 25 cm naprej, 27—100 m/m. 2—4 m. I/IIa jesenovina (boules) 1—3 m. Ia. hrast. frize 27 m/m. 30—50 cm. 5, 6, 7 cm. I/IIa hrast. frize 8—12 cm. Jesenovi hlodi s srednjim premerom 40 cm.

Novi Sad, 11. julija. Pšenica: Pšenica stara brez izpremembe. Pšenica nova, bačka 77 do 79 kg 2% 118, gornjebanaška 79 kg 2% 120, gornjebaka 79 kg 2% 120. Ladja Sava, sremska, srbijanska in bosanska 77 do 78 kg 23% 113/50. Ladja Tisa vključno Curug 79 kg 2% 123. Ladja Begej 79 kg 2% 124. Dunav kanal in kanal kralja Aleksandra 78 kg 2% 120. Dunav. bačka, banatska in baranjska 78 kg 2% 123. Ladja Dunav sremska 77 do 78 kg 2% 116/50. Ladja Dunav Srbija 77 do 78 kg 23% 114/50. Ladja Tisa izpod Curuga 79 kg 2% 125. Ladja poljska kanal vključno Kula 79 kg 2% 123. Banatska 78 do 79 kg 2% 117. Sremska in slavonska 78 kg 2% 110. Oves: bački in sremski novi 74 do 76, slavonski 76 do 78. Koruza: bačka in sremska 74 do 76, banaska 73 do 74. Vse ostale neizpremenjene, tendenca mirna, promet srejni. Somborska in novosadska borza jutri posluje.

Budimpešta, 11. julija. Tendenca prijazna, promet srednji. Koruza: julij 11/12-18-22—11/23-25, avgust 11/18-16 do 11/20-22, maj 11/17-08-18 do 11/18-20.

Chicago, 11. julija. Pšenica: september 82/50, december 83/75. Koruza: julij 82, september 74/125, december 62/50. Oves: julij 31/25, september 33/080. Riž: julij 45. Wimp. pšenica: julij 80, avgust 80/62.

Gospodarske vesti

— Navodila za vdove obrtnikov. V svrhu pravi-
lnega izvajanja določb obrtnega zakona, ki se
nanašajo na prijavo nadaljevanja obrti po vdovi
ali zakonskem varuhu pokojnikove mladostne
dece, je izdal minister za trgovino in industrijo
naslednja navodila: Pristojno udruženje mora
najkasneje 15 dni pred potekom tretjega me-
seca po smrti obrtnika pozvati njegovo vdovo
odnosno zakonskega varuha njegove mladostne
dece, da izjavijo, ali nameravajo nadaljevati do-
tično obrt, ter obvestiti o tem pristojno občo
upravno oblast in zbornico. Nadaljevanje obrti
odredi pristojna obča upravna oblast s posebno
odredbo ter obvesti o tem vse oblasti in usta-
nove, ki jih našteva 4. odst. § 98 obrtnega za-
kona. Pristojna obča upravna oblast mora
smatrati izjavo vdove odnosno zakonskega va-
ruha mladostne dece pokojnega obrtnika, da
ne nameravajo nadaljevati njegove obrti, kot
prijavo za ukinitve obrti v zmislu določb
§ 171/1 obrtnega zakona. To mora upravna ob-
last ugotoviti s posebnim rešenjem in o njem
obvestiti vse oblasti in ustanove, navedene v

4. odst. § 98 obrtnega zakona. Proti vdovi po-
kojnega obrtnika odnosno zakonskemu varuhu
mladostne dece mora pristojna obča upravna
oblast uvesti kazenski postopek po § 397 obrt-
nega zakona, če ne prijavi nadaljevanja obrti v
roku treh mesecev ali se ne odzove pozivu
oblasti, da ji predloži tozadevno prijavo, kakor
to določa § 14 obrtnega zakona. Če se ukinitve
obrti ugotovi s posebnim rešenjem v zmislu
točke 3 teh navodil, sme vdova odnosno zakonski
varuh mladostne dece pokojnega obrtnika
ponovno pričeti z isto obrtjo z ugodnostmi, ki
so navedene v členu 14 obrtnega zakona, a je
dolžan predhodno vložiti o tem prijavo pri
pristojni splošni upravni oblasti.

— Razpis za zakup menjalnice na postaji Su-
botica. Ravnateljstvo drž. železnice v Subotici je
razpisalo prvo javno licitacijo za prevzem v
triletni zakup menjalnice na postaji v Subotici.
Licitacija se bo vršila 12. avgusta 1935 ob 11.
uri dopoldne pri imenovanem ravnateljstvu. Po-
goji za licitacijo so na vpogled v pisarni Zbor-
nice TOI v Ljubljani.

— Brezposelnost v Nemčiji nazaduje. Tudi
v mesecu juniju je nazadovalo število brezpo-

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din.
Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo
službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri
malih oglasih reklamnega značaja stane petina
vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti
za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so
plačljivi takoj pri naročilu.

SPREJMEMO pridnega in poštenega akviziterja.
Uprava »Glas Naroda«.

TELEFON 237

Elektromotorji nevi in rabljeni za vse namene
na veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica
za prevajanje in popravilo dinamo, avto-
dinamo, elektromotorjev ter vseh elektroapar-
tov. Izvaja se električne instalacije za
razsvetljavo in segan. — ELEKTROPOSREDOVATELJE
FRANJO PERCINLIČ - Ljubljana
GOSPODARSKA CESTA 16

Posredujem denar

na hranilne knjižice
vseh denarnih zavodov

RUDOLF ZORE, LJUBLJANA

Gledališka 12, Telef. 38-10

Za pismen odgovor prilo-
žite 3 Din v znakah

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Ureditve dolgov

potom sodnih
in izvensodnih
poravnav.

Nasveti v konkurznih
zadevah in vseh dru-
gih trgovaško-obrtnih
poslih. — Strokovne
književne revizije.
sestava in aprobačija
bilanc.

Preskrba kreditov,
nasveti glede hranil-
nih vlog in plasiranje
istih. — Vsi posli
kmečke zaščite.

Edina koncesijonirana
komercialna pisarna:

LOJZE ZAJC,

Ljubljana, Gledališka

ulica 7. Telefon 38-18

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Obraz mu je bil resen in nedostopen kakor zme-
rom. Na levi strani je imel črn trak. Bernard mu je
izrazil sožalje. Danijel je molčal. Bernardu se je
zdelo, da mu zre nekam nenavadno v obraz. To je bil
pogled, ki je nekaj zatajeval, pogled, v katerem je
bilo nekaj zlovesčega. Danijel se je kratko zahvalil
za sožalje ter sedel k mizi tako, da je Bernard razu-
mel in se ni obračal nanj z osebnimi vprašanji. Slo-
vak je delal zelo intenzivno vse dotlej, ko so navadno
predjužnikovali. Drugekrat so se v tem času raz-
govarjali. To pot pa je vzel Slovak svoj zavitek in
nekam odšel. Vrnil se je šele, ko je bil Astenburg že
pri delu. Potem je tudi on sedel k mizi in delal. To
se je ponavljalo tudi popoldne. Bernard je pripisoval
njegovo molčečnost nesreči, ki ga je zadela. Hkrati
pa je čutil strah, ki je naraščal.

Zvečer, ne vede zakaj, se mu je ponudil, da pojde
z njim na izprehod kakor ponavadi. Zdelo se je, da
je Danijel nekaj časa premišljal, preden je ponudbo
sprejel.

Zedinila sta se, da pojdeta v vrtno restavracijo
na Letni, kjer sta večerjala. Ves čas je Danijel molčal.
Zdelo se je, da je v nekaj zatopljen. Bernard si ga ni
upal motiti. Toda po jedi je začel Danijel sam. Go-
voril je vse drugače kot ponavadi. Jedrnat, suho in
kratko, kakor da ga ustvarjanje misli utruja. Tu se je
zgodilo nekaj nenadejanega. Bernard in Danijel sta
sedela blizu godbenega paviljona. Vrt je bil skoraj
ves zaseden, le malo mest je bilo prostih. Od mize
do mize so hodili posamezniki in družbe, zaman iskaje
broste stole. Toda zraven Bernardove mize je bilo

nekaj prostih mest. Bližala sta se dva moža, ki sta
iskala prostor. Eden njiju je opazil nezasedene stole,
prijel drugega pod pazduho ter ga peljal tja. Vse
to se ni dobro videlo, ker je v restavraciji gorelo le
nekaj plinskih svetilk, ki so medlo svetile. Šele, ko
sta se čisto približala, ju je bilo mogoče spoznati.

Bernard in Danijel, oba sta se zganila hkrati.
Kajti eden teh dveh, ki sta ravno sedela nekoliko
korakov od njiju, je bil Letz.

Danijel je nekaj časa molčal. Šele, ko je začela
godba igrati Wagnerjev romarski zbor, je rekel:

»Letz je torej še v Pragi. Ali bolje, je spet v
Pragi. Takrat, ko sem ga iskal, je zapustil mesto.
Mislim sem, da je zbežal pred menoj.«

Astenburg je bil tako razburjen, da se je bal
dvigniti cigareto k ustom. Gotovo bi se mu bila roka
tako tresla, da bi bil Danijel to opazil. »Ali imate
še mrznjo do njega?« je vprašal.

Danijel je pritrdil. »Da, morda se to zdaj lahko
tako imenuje. — Zdaj ljudi njegove vrste sovražim.«

Nekaj časa je molče opazoval Letza, ki tega ni
slutil in se je leno zabaval z možem, ki je z njim
prišel. »Tak je, kakor oblezla podgana,« je rekel
Danijel skoraj naglas. »Kakor podgana, ki je ravno
prilezla iz kanala. Mislim, da lahko rečem o njem,
da je čisto navaden nepridiprav in bebec. Saj sem
ga dobro poznal. Toda v vojni so prav taki veljali za
najboljše vojake. Mir je bil sklenjen goljufivo, ker
bi se ne bil smel skleniti le med državami, temveč
tudi v notranjosti držav. Morala bi se bila najstrožje
preiskati preteklost vsakega človeka, ki je bil v vojni.
In tiste, ki so se vedli tam sramotno, bi bilo treba
pošteno prijeti.«

Bernardu je bila ta misel že znana. Toda ko jo je
slišal prvič, ni bila izgovorjena tako ostro in ni bilo
v njej tega osebnega sovraštva, s katerim je bila
zdaj prežeta. Danijel je nadaljeval: »Nekateri bi bili
moral biti res obešeni, že v svarilen zgled. Letzu ne

bi prisodil tako visokega mesta. Pri njem bi zadosto-
valo, če bi ga bili pretepli. Toda so drugi, in da so ti
temu ušli, to je v nebo vpijoča krivica. Nebesa so
seveda gluha. So češče gluha, kot je prav.«

Bernard ga je poslušal z grozo v srcu. Kaj se mu
je pripetilo, kaj ga je tako izpremenilo? Zdelo se je,
da se je vrnil popolnoma drug človek. Ali se mu čez
nekaj časa pojavi pena na ustih in nož v rokah?
To ga je gnalo, da bi vstal in odšel, kajti eno tistih
visokih mest, na katera se je skliceval Danijel, je
bilo pridržano njemu. Toda hkrati se je bal ganiti,
da ne bi vzbudil Letzove pozornosti. Ali je to sploh
slučaj, da hodi Letz sem? Ali pa že spet začena
strašiti?

Danijel je nekaj časa molčal, dočim je orkester
igral gotski motiv pokore in odrešenja. Potem je
rekel: »Letz je vaš prijatelj. Prosim, ne obračajte
ničesar, kar sem rekel, na sebe.«
Tu se je Letz ozrl. Godba je ravno igrala tiše,
morda je čul, kako se zraven izgovarja njegovo ime.
Njegova ptičja glava na dolgem vratu z ven molečim
Adamovim jabolkom se je počasi zasukala, njegov
pogled je obstal za nekaj časa na Danijelu in, ker
ga ni spoznal, se je premaknil dalje na Bernarda.
Astenburg je sklonil glavo ter se obrnil v stran. Bila
je cela večnost, preden si je upal pogledati za sebe.
Letz se je bil že obrnil od njega in govoril z onim
človekom.

»Ni vas spoznal,« je rekel Danijel. »Tem manj
seveda mene. Vesel sem, da ste se ognili srečanju
v moji navzočnosti. Morda se ne bi mogel premagati.«

»Ali boste spet postopali proti njemu?« je vpra-
šal Astenburg.

»Bilo bi odveč, ker bi ga vi spet posvarili,« je
odgovoril Danijel s trudnim smehljajem.

»Ali še zmerom domnevate, da sem ga takrat
svaril?« je vprašal Astenburg.

V najvišji planinski koči na svetu

(Pod Elbrusom v višini 5300 m)

(Nadaljevanje. Ponatis prepovedan.)

Gospodično smo navezali na vrh — ruska družba je imela namreč vrh s seboj — in tako smo jo naslonjeno na enega tovariša vlekli navzdol. Z vrha do koč smo rabili približno 1 uro. Ostala družba je bila že zbrana v koči in se grela pri dveh skromnih pečicah na petrolej. Koča, odnosno kočica, ima samo en prostor, širok kakih 15 kvadratnih metrov. Najvišja je v sredi, toda ne presega 3 metrov. Od sredine se streha položno spušča na obe strani in doseže ob krajih prične za spanje. Vhod ima dvojna vrata. Ko vstopaš, moraš najprvo prva vrata zapreti za seboj in šele potem druga odpreti, da pri odpiranju vrat veter ne zapiha v notranjost in ne nameče snega. Od zunaj je koča okoli in okoli skoraj zakopana v sneg. Po pripovedovanju vodnika, je kočica postavljena na trdno skalo, za katero pa se bojijo, da je »samica«, namreč da ni v organski zvezi z goro, temveč samo privaljena ogromna skala, ki se je nekda odkrčila na pobočju zapadne glave Elbrusa. Tega sicer niso mogli ugotoviti, ker je sneg okoli skalnatega otočja preglobok in mu pri kopanju niso mogli priti do dna.

Zanimivo je, da so ves gradbeni material na to višino prinesli oslički ponoči, ko je snežna površina trdna in se jim ne udara pod tenkimi nogami. Notranja oprema koč je borna. Na pričinah so tri spalne vreče, sredi koč sta dve pečici z nekaj posode, v kotu posoda s petrolejem, da lahko pečici zakurijo in si lahko kaj toplega pripravijo. To je vse. Ko smo stopili v koč, je nekaj članov družbe tesno ležalo na pričinah, gledi so drug drugega, dva sta pa objemala pečico. Vsi so bili slabe volje in so se prav malo zanimali za naš posrečen vzpon na vzhodni vrh. Mene je strašansko glava belela. Vzel sem dva aspirina, použil nekaj čaja in se vrgel k drugim na prične in poskušal zaspati. Ruska družba je bila dobre volje, posedli so se okoli druge pečice in pričeli jesti. Jedli so in jedli, jaz pa sem se jim čudil, odkod jim tolikšen apetit. Posebno Zorž se je izkazal kot nenasičen volk. So pač zdravi ljudje, vajeni višinskih naporov. Tudi gospodična je prišla k sebi, smejala se je in bila zadovoljna, ker so jo nazivali »junakinjo dneva«.

Ko smo se nekoliko odpočili, so prišli tudi ostali k sebi. Zorž je uvedel uradni del odpiranja koč in je podal besedo rektorju dunajske »Bodenkulture«, ki je bil najstarejši član družbe (60 let) in ki je bil tudi med tistimi, ki smo se povzpeli na vzhodni vrh. Sploh ima ta gospod edinstven temperament. Humor ga nikoli ne zapusti in to je pri takem turističnem podjetju zelo dobro. Kadarkoli smo se nahajali v slabi situaciji, predvsem v vremenskih neprilikah, se je oglasil s kako temperamentno izjavo, da smo se mu vsi smejali. Cesto je na ta način vso družbo spravil iz melanholije. Ko se je plazil po strmem snežišču na vzhodnem vrhu takoj za mano, mu je zdrknila iz rok ena smuška palica. Ni imel namreč cepina in je vzel s seboj kar obe smuški palici. V ostalem je izvnapredno do-

ber »praznični« govornik (Festredner). Skromno je bilo slavlje otvoritve planinske koč zgrajene do sedaj v najvišji nadmorski višini na svetu. Zavrt v plahto »Zdarsky« in s skromno čašico čaja v roki je gospod rektor držal slavnostni govor v imenu vseh prisotnih narodnosti (Avstrijci, Nemci, Rusi, Švedi in Holandci), napil ruskemu planinskemu društvu, pozdravil vodjo ekipe g. Zorža in se spomnil tudi neustrašljive ruske gospodične. Zorž je prevedel govor v ruščino in odgovoril v nemškem jeziku. Pohvalil je predvsem starega rektorja, češ da Elbrus še ni videl tako starega turista.

Po tem skromnem slavlju je nastalo novo besedičenje o vzponu na zapadni vrh. Tisti, ki smo že bili na vzhodnem (med njimi tudi Zorž in ruska družba), nas je prav malo mikalo, da bi se enkrat pretrpeli ves napor. Kdor je enkrat dosegel en vrh, se ne briga več za drugega in vesel je, da čim prej zapusti nevljudno visokogorsko puščavo. Isto je storil tudi znani nemški poznavalec Kavkaza Gottfried Merzbacher. Napotil se je najprvo na zapadni vrh in ko se je vračal na sedlo, ga je minilo vse veselje, da bi se potrudil še na vzhodnega. Merzbacher je izdal lepo knjigo »Aus den Hochregionen des Kaukasus«, ki je izšla še leta 1901 v Leipzigu. Seveda ostala družba pa je hotela na vsak način doseči zapadni vrh. Toda Rusi so bili odločni, se pristržno pozdravili in odšli. Zorž nam je zatrdil, da vzpon na zapadni vrh ni nič težji kot na vzhodni. Pot je zelo slična in se jo usmeri kar naravnost po snegu navzgor. Razlika je samo ta, da sega sneg prav do vrha. Nato nas je zapustil. Jaz sem ostal na križpotju, nisem vedel, kaj naj storim. Naj li grem še na zapadni vrh ali naj krenem za Rusi v dolino. Sklenil sem, da počakam, da bom videl, kako se bo razporeženje razvilo v koči.

Po odhodu Rusov so Nemci utihnil. Vrgli so se na prične in skušali spat. Za me na pričinah ni bilo prostora. Ždel sem sam pri pečici in mi je bilo strašno pusto, ker me je zeblo. Čez nekaj časa grem ven, da si ogledam koč tudi od zunaj in da jo slikam. Veter se je pojačil in na grebenu zapadne glave sem opazil »snežne zastavice«. Tudi se je pričelo po malem oblačiti. »Huda bo« sem si mislil. Sporočil sem to slabo vest tovarišem v koči in jim javil, da se vrnem v dolino. Oni pa so sklenili, da počakajo še do naslednjega jutra. Za minuto sem bil pripravljen na odhod in se poslovil, predvsem od starega rektorja. Mož mi je dal sicer prav, toda družbe ni maral zapustiti.

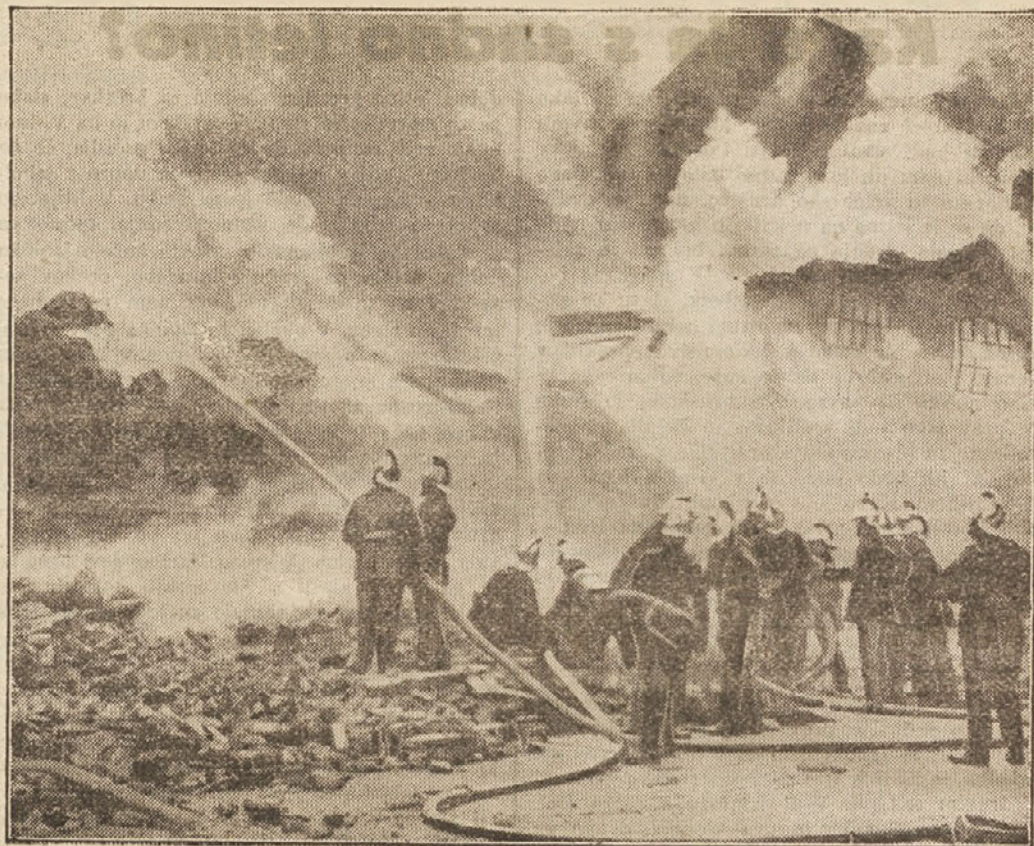
V par urah sem bil v »Koči 11«, kjer sem našel tovariše, ki so se vrnili zjutraj s srede poti in neko drugo rusko družbo, ki je mislila drugega dne na vrh. Med njimi je bil tudi ruski prometni minister. Saj tako so mi povedali. Bil je še mlad »fant« in Zorž ga je klical s »tovarišem«. Zaradi novih gostov tudi tu ni bilo prostora za me. Ker je bilo še svetlo, pograbil svoje smučke, poslovim se od Zorža in »tovariša« ministra, in jo odkurim po snežiščih navzdol. Ravno ko se je naredila noč, sem bil na Krugozoru.

Ogromne poplave v Ameriki

V sredo smo na kratko poročali o velikih poplavih v državi New York. Danes pa so nam znane tudi nekatere podrobnosti te velike elementarne neizgode, ki pravijo, da je na vsem ozemlju newyorške države neprestano deževje poplavilo na 400 km daleč vso pokrajino. Cela naselja so deloma porušena in pod vodo. Veliko število prebivalstva je brez strehe. Mnogo ljudi je nepričakovano poplava presenetila tako, da se niso mogli več rešiti in so utonili. Do sedaj so našli 44 utopljenec, pogrešajo pa preko 100 oseb, med njimi mnogo žensk in otrok. Verjetno je, da se bo število smrtnih žrtev te strahotne katastrofe še povečalo.

V poplavljenem ozemlju je popolnoma ustavljen ves promet. Železniška proga je več kilometrov za promet neuporabna, 55 mostov je porušeni. Številni vlaki so na progi obstali in tudi na stotine avtomobilov stoji zapuščenih v sredi novonastalega jezera. Telefonsko in brzojavno omrežje je večinoma pretrgano, zato je tudi točna ugotovitev razsežnosti katastrofe trenutno še nemogoča.

Celo v večjih mestih poplavljenega ozemlja je deževje povzročilo ogromne škode. Najbolj prizadeto je mesto Ithaca, kjer so morali posamezne mestne četrti evakuirati, ker obstoji nevarnost, da se bodo poslopja porušila. V posameznih mestih je preskrba s plinom in elektriko popolnoma odpovedala. Usodno je tudi, da so vodovodne naprave morale ustaviti obratovanje zaradi resne nevarnosti, da je voda okužena za-

Ogromen požar v londonski tekstilni tovarni.

V eni največjih tekstilnih tovarni pri Londonu je izbruhnil ogromen požar. Predilnica je bila povsem opustošena. Nad 300 gasilcev je poskušalo ogenj omejiti. Pri napornem delu sta izgubila življenje dva gasilca, večje število požrtvovalnih mož pa je težko ranjenih.

Jubilejne znamke francoske akademije.

Ob 300 letnici ustanovitve francoske akademije, ki jo je zasnoval kardinal Richelieu, je francoska pošta upravnica izdala jubilejne znamke s sliko slovitega kardinala.

radi številnih človeških in živalskih trupel. Iz mesta Cornell prihajajo obupni klici na pomoč, ker v obeh bolnišnicah ni dobiti niti kapljice pitne vode za številne bolnike. Tudi operacije se ne morejo izvrševati zaradi pomanjkanja luči. Trenutno poskušajo preskrbeti ogroženim bolnikom pitno vodo s pomočjo letal. Celotna policija, Rdeči križ, na stotine prostovoljcev, delavski oddelki in narodna garda, vse to je bilo mobilizirano za pomožno službo v ogroženem ozemlju. Po naplavinah križarijo številni čolni, ki rešujejo prebivalstvo iz nižje ležečih krajev na nepoplavljene višine. Vlada poplavljenec oskrbuje z oblačili in prehrano. Na stotine ljudi je že par dni brez vsakega grizljaja.

Vsa letina je povsem uničena. Po hlevih in na pašnikih je poginilo ogromno število domače živine. Po dosedanjih ugotovitvah znaša celotna škoda nad pol milijarde Din. Poplave pa še niso prenehale, ker traja deževno vreme še nadalje in tudi vremenska poročila napovedujejo nadaljnje nalive.

Strahotne poplave na Kitajskem

Nad 2000 človeških žrtev

Po informacijah poročevalca DNB je vodovje Rumene reke večeraj zjutraj nenadoma vdrla v mesto Jense in se razlilo po njem s tako naglico, da se nihče ni mogel rešiti. Skoro vse prebivalstvo je utonilo. Številni žrtev v nesrečnem mestu ni mogoče dognati.

Reuter pa poroča iz Sangaja, da so nastale poplave tudi v severni Kitajski, kjer je prestopila bregove reka Jungting. Iz krajev ob tej reki prihajajo strahotne vesti o katastrofi. General Čangkajšek je dal navodila za reševalno akcijo.

Po poslednjih vestih iz Hankova poplave okrog Rumene reke še vedno naraščajo. V severnem delu pokrajine Honan je reka podrla spet več nasipov in se razlila po vsej dolini. Mnogo vasi in manjših mest je pod vodo. Samo v neki vasi je utonilo tri četrtine njenih prebivalcev. Več tisoč ljudi se je rešilo na drevje in sedaj jih spravljajo reševalne ekspedicije na varno. Po vestih poročevalca agencije Reuter znaša število človeških žrtev že 2000. Podatki pa še niso popolni.

Žrtve poplav v newyorški državi Ameriški listi so objavili prvo točno bilanco poslednjih poplav v newyorški in sosednjih dr-

žavah. Med drugim poročajo, da je katastrofa zahtevala 36 človeških žrtev in povzročila materialno škodo v vrednosti 25 milijonov dolarjev. V mnogih krajih so pričele vode padati.

Silna vročina

Iz Kanzas in osem drugih držav centralnega zapada pa prihajajo vesti o silnem valu vročine. Toplomer kaže v senci 43 stopinj. Dosedaj je umrlo 31 oseb za solnčarico.

Strel iz vsemirja

Vseučiliška zvezdarna v Cambridgeu (Anglija) je pred nedavnim odposlala v Massachusetts (Amerika) znanstveno ekspedicijo, ki naj razišče velikanski meteor. Pred nekaj tedni je namreč padel na to ozemlje izredno velik izpadnebn orjak. V kolikor so znanstveniki doslej utegnili raziskati to ozemlje, so našli več delov meteorja. Te kepe so kovinaste in tehtajo posamezne do 250 kg. Priletele pa so na zemljo s tako silo, da so izdolbele v tla globoke lijaste luknje in jih je treba odkopavati.

Iz raznih znakov učenjaki sklepajo, da se je velikanski meteor razletel, ko je z neznansko brzino vršel proti zemlji. Trenje skozi zračne plasti je namreč meteor tako razbelilo, da je morala nastati eksplozija. Domnevajo, da je cel meteor tehtal najmanj kakih 5 do 10 ton.

Čeprav pade dnevno najmanj 10 milijonov meteoritov na naš planet, je vendar prihod tako obilega gosta iz vesoljstva za našo zemljo velika redkost. Večina jih je namreč majhnih in tehtajo komaj po nekaj kilogramov.

Računajo, da je letel k nam massachusettski meteorit s hitrostjo 18 km na sekundo. To je skoraj enaka hitrost, s kakršno potuje sonce s sestavom svojih planetov po vesoljstvu, a malo manj kot polovico manjša od brzine, s kakršno se naši zemlji mudi na poti okrog sonca. Ako bi padel izpadnebn velikan na kako mesto, bi bil učinek pač strahovit. Po računih znanstvenikov je bila namreč sila tega meteorja ob padcu na zemljo še vedno tolikšna, da bi strl celo najmočnejše jeklene zgradbe ameriških nebotičnikov kakor — škaflice za vžigalice!

Mussolini govori na lafeti poljskega topa.

Kakor smo že poročali, je italijanski predsednik vlade bojevito govoril v Neaplju pred odhajajočimi črnosrajčniki. Znano je tudi, da je ta govor komentiral ves svetovni tisk.

Vezuv zopet kipi.

Že nekaj časa opazujejo na Vezuvu pojačeno delovanje ognjenika. Močan curek lave vre neprestano iz obširnega žrela. — Naša slika predstavlja najnovejši posnetek delujočega vulkana, v ospredju so dobro vidne mase lave, ki se pomika po hrbtu Vezuva.